ОБЛАСТИМИЗ ПАХТАСИ 2 000 000 ТОННАДАН ОШДИ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ
214 (4205).
29 ОКТЯБРЬ
ЧОРШАНБА
1969 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин

Пахтакор, механизатор ва ҳашарчи ўртоқлар, фурсат ғаниммат, янада ғайрат қилинг. Даладаги ҳосилни нобуд қилмай тезроқ териб олиш учун курашингиз!

ИККИ ЮЗ МИНГ ТОННАГА КИМ ҚАНЧА ҲИССА ҚЎШДИ

28 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

ОҚҚЎРҒОН 52.310
ЯНГИЙЎЛ 44.823
БЎКА 33.906
ЎРТА ЧИРЧИҚ 32.878
БЕКОБОД 22.095
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ 10.251
ОРЖОНИКИДЗЕ 3.628

САНОАТЧИЛАРНИНГ ШАРАФЛИ БУРЧИ

Шу кунларда бутун мамлакатимиз бўйлаб меҳнат кўтаринкилиги мавж ураяпти. Қайси бир саноат корхонаси, қурилиш ёки транспорт ташкилоти, колхоз-совхозга борманг, у ердаги ғайрат-шижоатга тўла меҳнатнинг гувоҳи бўласиз. Барча меҳнаткашлар кун сайин яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 52 йиллиги ва улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мақсадида социалистик мусобақани тобора авж олдиришяпти.

КПСС Марказий Комитетининг октябролди Чақириқлари ишчилар, инженер-техник ходимлар, саноатимизнинг барча меҳнаткашларини янги зафарларга чорлади:

— Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарингиз! В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олингиз!

— Коммунистик меҳнат зарбдорлари ва коллективларига шон-шарафлар! Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларига шон-шарафлар!

Умумхалқ курашининг олдинги сафида бораётган мамлакатимиз саноат ходимлари шу йилнинг тўққиз ойлик ва учинчи квартал планларини шараф билан адо этдилар. Серқуёш республикамиз индустриясининг ишчи-хизматчилари бу давр ичида баракали меҳнат қилдилар ва давлат планларини муваффақиятли бажардилар.

Областимизнинг саноат корхоналари коллективлари ҳам бу умумхалқ ҳаракатида фаол иштирок этиб, шу йилнинг тўққиз ойида халқ хўжалик планларини адо этишда маълум ютуқларни қўлга киритдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига қараганда анча кўпайди.

Саноатчиларимиз йил бошидан буён пландагидан ташқари кўп миқдорда тракторлар ва пахта териш машиналари, пўлат ва прокат, минерал ўғитлар, деразa ойнаси, қоғоз, ғўшт, нон-булка маҳсулотлари тайёрладилар.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасини қўлланаётган корхоналар коллективлари социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда областимиздаги 227 завод-фабрика, комбинат, фирма ва бирлашмалар коллективлари янги усул афзалликларидан баҳраманд бўлишяпти. Бу корхоналарнинг кўпчилиги саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш планларини муваффақиятли адо этишяпти. Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик, «Шарқ» мебель фирмалари, Оҳангарон ГРЭСи, Чирчиқдаги электрохимия ҳамда Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатлари, Бекободдаги В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи. Олмалиқдаги Қалмоққир кони ва бошқалар шулар жумласидандир.

Лекин, областимиз саноатининг ўтган тўққиз ой мобайнидаги ишини умуман қаноатланарли, деб бўлмайди. Маҳсулотни реализация қилиш бўйича шу давр учун белгиланган топшириқ бажарилмай қолди. Бир қанча маҳсулот турлари белгиланганидан анча кам тайёрланди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, товар маҳсулоти таннархини камайтириш, жамғарма олиш бўйича топшириқлар бажарилмади. Ўтган уч квартал давомида Тошкент, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарлари, Юқори Чирчиқ, Янгийўл районлари саноати маҳсулотни реализация қилиш планини бажармади. Ўнлаб саноат корхоналари давлатдан карз бўлиб қолдилар.

Бундай жиддий нуқсонлар шунинг учун ҳам содир бўлмоқдаки, айрим партия, касаба союз ташкилотлари, раҳбар хўжалик органлари саноат ишлаб чиқариши масалалари билан ҳар томонлама чуқур шуғулланишмаяпти. Улар социалистик мусобақани ташкил этишга расмиятчилик билан қарамоқдалар, ишчи-хизматчиларни моддий-маънавий рағбатлантириш принциплари бузилмоқда, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун зарур чоралар кўрилмаяпти.

Йилимизга якун ясалишига фақатгина икки ойдан сал ошиқроқ вақт қолди. Шу қисқа вақт ичида йўл қўйилган камчиликларни тўла бартараф этиш, давлат планлари ва мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун шошилинч чоралар кўриш керак. Маҳсулот тайёрлаш ва уни реализация қилишни кескин кучайтириш учун барча имкониятларни ишга солиш талаб этилади.

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси чеварларининг хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш, материаллар ва хомашёни тежаб-тергаб сарфлаш, Ленин юбилейи шарафига шанбаликлар ўтказиш, 21 ва 22 апрель кунлари иқтисод қилинган материаллар ҳисобига ишлаш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббусларининг моҳиятини барча саноат корхоналари коллективларига тушунтириш ҳамда уларни бу ҳаракатга жалб этиш керак.

Жойлардаги партия ташкилотлари, хўжалик органлари меҳнатни илмий уюштиришни кенгайтиришлари, меҳнат интизомини мустаҳкамлашлари, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишнинг энг асосий омили бўлган социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтаришлари лозим. Қолоқ корхоналарни илғорлар сафига етказиб олиш йўли билан саноатимизнинг бу йилги қолоқлигини тугатиш, хўжалик йилини кўнгилдагидек якунлаш, давлат планини бажармаган биронта ҳам завод-фабриканинг қолмаслигига эришиш областимиз саноатчиларининг муқаддас бурчи, шон-шараф ишидир.

КПСС Марказий Комитетининг октябролди Чақириқларида таъкидланганидек:

— Ишчилар, инженерлар ва техниклар! Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини бутун чоралар билан оширингиз! Ишлаб чиқариш фондларидан яхшироқ фойдаланиш учун, лойиҳадаги қувватларни ўзлаштириш муддатларини қисқартириш учун курашингиз!

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги машъал хўжалик «Политотдел» колхози деҳқонлари йиғим-теримнинг долзарб кунларини намунали ташкил этиб, самарали натижаларга эришмоқдалар. Хўжалик пахтакорлари бутун куч ва имкониятларини ишга солиб, йиғим-теримни қисқа муддатда тугаллаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Пахта далаларида ишлаётган агрегатлар об-ҳавонинг очиқ кунларидан унумли фойдаланиб, ҳар куни эл хирмонига кўплаб «оқ олтин» тўкмоқдалар. Колхоздаги илғор механизаторлардан бири бўлган Фаттоҳ Исмоилов ҳам шу кеча-кундузда ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқда. У кунлик нормани ошириб адо этиб, механизаторлар ўртасида пешқадамлик қилмоқда. Суратларда: (ўнгда) Ф. Исмоилов, (чапда) пахта далаларида машина терими пайти.

А. АБАЛЯН фотолари.

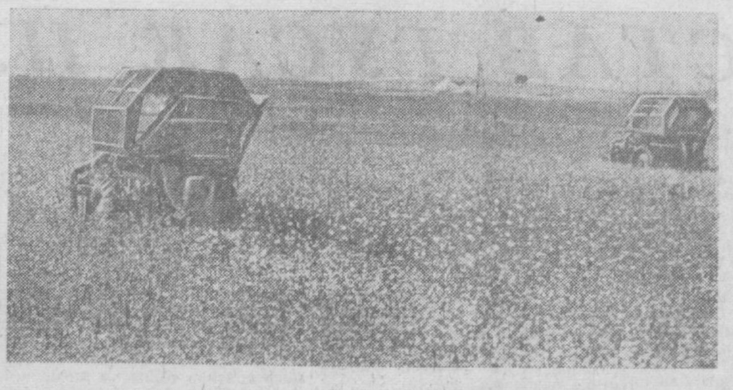

ИККИ КОЛХОЗ ЗАФАРИ

ҲАМЗА НОМЛИ

Пахта йиғим-теримини намунали ташкил этган Оққўрғон районидаги ҲАМЗА НОМЛИ КОЛХОЗ деҳқонлари катта ютуқни қўлга киритдилар. Улар пахта далаларида фидокорона меҳнат қилиб, шу кунгача давлатга 1 минг 65 тонна юқори сифатли пахта топширдилар. Ана шу ҳосилнинг 93,3 процентини юқори сортларга топширилди.

Колхознинг С. Халперов, Я. Раҳматов, У. Баратов, Ли Сен Чун бошлиқ бригада далаларида пахтадан юқори ҳосил йиғиб олинди. Бу бригада деҳқонлари пахта йиғим-теримида пешқадамлик қилиб, эл хирмонига ҳар галгидан кўп ва сифатли «оқ олтин» тўкдилар. Гектар бошига кўтарилган ҳосил 27,6 центнерга тўғри келди.

Тажрибали ва моҳир механизаторлардан Х. Турдибоев, Т. Шоев, Тен Владимир каби меҳнатсеварлар ўз агрегатлари бункеридан 120—125 тоннадан «оқ олтин» тўкишди.

Колхоз пахта далаларида ҳали ҳосил мўл. Пахта йиғим-терими қизғин давом эттирилмоқда. Хўжалик пахтакорлари бир грамм пахтани ҳам нобуд қилмасдан йиғим-терим ишларини қисқа муддатда тугаллаш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Улар ўз зиммаларига яна пландан ташқари 100 тонна пахта йиғиб-териб топшириш мажбуриятини олдилар.

КИРОВ НОМЛИ

Райондаги машъал хўжаликлардан бири КИРОВ НОМЛИ КОЛХОЗ деҳқонлари ҳам биринчилар қаторида зафар маррасини эгалладилар. Деҳқонлар шу кунгача эл хирмонига 1260 тоннадан ортиқ пахта тўкишди. Терилган пахтанинг 92,6 проценти «зангори кема»лар ёрдамида териб олинди.

Даладаги ҳосил чўғини чамалаб чиққан колхоз пахтакорлари яна 250 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олишди. Йиғим-теримнинг шу долзарб кунларида улар бутун имкониятларини ишга солиб, дала ишларини намунали давом эттирмоқдалар.

ПАХТАЗОРЛАРДА қўли-қўлига тегмай ишлаётган чевар теримчилар бугун кечагидан, эрта бугунгидан баракалироқ меҳнат қилмоқдалар. Суратларда: (юқоридан пастга) Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг кўпмингкилограммчи теримчиларидан бири бўлган М. Саидова. У ҳар куни колхоз хирмонига 80—100 килограммдан пахта тўкмоқда. Ш. Мансурова ҳам шу колхознинг илғор теримчиларидан ҳисобланади. Унинг бир кунда терган пахтаси 100 килограммдан кам бўлмаяпти.

Б. Ғафуров ва А. Абалян фотолари.

ШУ КУНЛАРДА ТЕРИМНИ ҚАНДАЙ ТАШКИЛ ҚИЛДИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Мурожаатларига жавобан пахта йиғим-терими тобора қизимоқда. Бизнинг колхоз аъзолари ҳам умумхалқ мусобақасига қўшилиб фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Мавжуд техника воситалари, барча теримчилар ва ёрдамчиларнинг унумли ишлаши пахта теримини тўғри уюштирилишига боғлиқ. Шуни назарда тутиб, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти айни кунларда амалга ошириш учун конкрет тадбирлар ишлаб чиқди. Колхозимиз аъзолари 1356 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 ўрнига 31 центнердан ҳосил етиштириш, 3760 ўрнига 4100 тонналик хирмон кўтаришга аҳд қилганлар.

Барча ҳосилни тезроқ териб олиш учун биз ишни моддий рағбатлантириш асосида ташкил этишга қарор қилдик. Улар қуйидагидан иборат:

Колхозчилар учун пахта териш нормасини 50, ёрдамчиларга 30 килограмм белгиланди. Тўкилган пахтани териш нормаси колхозчиларга 60, ёрдамчиларга 40 килограммдан. Чаноқдан, ёки ерга тўкилган пахтани тергани учун 5 тийиндан ҳақ тўланади. Лекин, ерга тўкилган ифлос пахтанинг ҳар килограммидан 60 процент тоза пахта чиқиши шарт.

Агар, ҳоҳ колхозчи, ҳоҳ ёрдамчи нормани ошириб бажарса, нормадан ошириб терган ҳар килограмм пахтасига 5 тийиндан эмас, етти ярим тийиндан, яъни бир ярим баробар ортиқ ҳақ олади.

Механик-ҳайдовчиларга ҳам шу хилда ҳақ тўлаш белгилаб қўйилди. Чунончи, пахтанинг биринчи терими даврида механик-ҳайдовчиларга терган пахтасининг ҳар бир тоннасига 5 сўмдан, иккинчи теримда 7 сўмдан тўланиб келинганди. Энди бўлса уларга 21 октябрдан бошлаб, ҳар бир тонна терган пахтасига 10 сўмдан тўланадиган қилиб қўйилди. Нормалар белгиланди. Агар механик-ҳайдовчи нормани ошириб бажарса нормадан ошириб терган пахтасининг ҳар тоннасига 20 сўмдан ҳақ олади.

1090 тонна пахта шу хилда терилиб, теримчиларга, механик-ҳайдовчиларга шу хилда ҳақ тўланса, пландагидан тахминан 15 минг сўм ортиқча харажат бўлар экан. Буни кўрган ўртоқлар колхоз катта зарар қилади, деб ўйлашлари мумкин. Биз шу тўғрида ҳам ўйлаб кўрдик. Зарар қилмаслик учун хомчўт қилиб чиқдик. Масалан, 1090 тонна пахтанинг камида 400 тоннасини 1-сортга топширсак, 28 минг сўм, 2-сортга қараганда, кўп даромад қиламиз. Биз шу йўл билан зарарни қоплаш учун ҳаракат қиляпмиз. Иложи бўлган ерларда пахтани машина билан териш, уни биринчи сортга ўтказиш учун ҳаракат қилиняпти.

Яна бир муҳим нарса — пахта нобудгарчилигига қарши курашдир. Колхозимизда нобудгарчиликка қарши курашадиган махсус штаб тузилди. Унда халқ контроли комитетининг аъзолари иш олиб боришяпти.

График бўйича теримга 680 киши қатнашиши керак эди. Ҳозир айрим кунлари колхозчилардан, қишлоқ меҳнаткашларидан 820 киши далага чиқиб, пахта тераяпти. Ҳар бир кишининг терган пахтаси ўртача 55 килограммданга тўғри келади. Мамлакат Саидова, Турсуной Толипова, Анор Ортиқова, Ҳакима Олтошева сингари теримчиларимиз ҳозиргача 6—8 тоннадан пахта териб кўпчиликка намуна бўлдилар. Рихсивой Шофайзиев, Мажид Бўрибеков, Эргаш Қурбонбоев сингари механик-ҳайдовчилар 60—75 тоннадан пахта тердилар.

Биз ишнинг унумли бўлишига, пахтани нобуд қилмасликка, иложи борича техникадан ҳам унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Масалан, машина билан пахта терилган пайкалларда яна машина юргизилса, ерга тўкилган пахта нобуд бўлиши мумкин, чунки ер нам. Шунинг учун машина теримига янги ерлар ажратилди. Машина илгари ишлаган пайкалларда тўкилган пахталар қўлда териб олиняпти.

Хуллас, ҳозирги пайтда бир қолипда иш қилиб бўлмайди. Иш унумини, фойдасини кўзлаб, оқилона ҳаракат қилиш керак бўлади.

Юсуф ТОЛИПОВ,
Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

356.000 ТОННА УЧУН

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 28 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан буён машинада терилгани.

Оққурғон	0,73	73,37	0,34	63,90
Янгийўл	1,02	70,66	0,38	41,78
Ўрта Чирчиқ	0,90	58,29	0,31	40,80
Оржоникидзе	0,75	54,15	0,20	41,20
Юқори Чирчиқ	0,41	53,95	0,08	55,36
Бекобод	0,30	47,44	0,11	21,56
Бўка	0,32	46,26	0,06	29,28
Область бўйича:	0,64	59,31	0,24	42,36

ШОЛИ ДАВЛАТГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ШОЛИ ЎРИШ ВА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 28 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(ПРОЦЕНТ ҲИСОБИДА)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда ўрилган майдон, учинчи стун — мавсум бошидан буён ўрилган майдон, тўртинчи стун — бир кунда тайёрланган шоли, бешинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланган шоли.

Янгийўл	8,1	64,8	1,2	8,3
Оққўрғон	5,5	62,3	1,0	5,1
Калинин	8,5	60,0	—	8,8
Юқори Чирчиқ	—	58,6	—	1,4
Бўка	4,8	50,8	—	—
Урта Чирчиқ	5,8	44,3	0,3	3,5
Бекобод	1,4	44,2	1,7	18,4
Оржоникидзе	—	26,6	2,0	25,7
Бўстонлиқ	9,2	24,6	—	—
Область бўйича	4,6	51,6	0,8	7,9

МЕХАНИЗАТОР ҚИЗГА

Усмон ЖОНГИТОВ.

«Зангори елкан»нинг изми қўлида,
«Оқ олтин» ишқида ёнар лобар қиз.
Дилида мавж урган мақсад йўлида,
Тер тўкиб, дур терар, вақт жуда тиғиз.
Бункери ортидан бункери тўлиб,
Тобора юксалар тоғ каби хирмон.
Пахтазор завқини, шавқини суриб,
Қолмас юрагида заррача армон.
Сафда карвонлардан ортда қолмасдан
Манзилга эртароқ етмоқ аҳди бор.
Самода булутлар соя солмасдан
Турт миллион юз минги бўлса тап-тайёр!
Мен таъзим этаман қиз ҳурматига
Қутлайман анвойи гуллар тутаман.
Тасанно ўқийман зўр ҳимматига
Исмини сўрайман, жавоб кутаман.

— Исмим Саодат, — дер, — аслим пахтакор,
Менга бахт ёр этган касбикорим шу.
Пахтамдан куч-қудрат топар ҳур диёр,
Бойлигим, тинчлигим, ифтихорим шу.
У жавлон уради, тетик ва бардам,
Олға интилади, ғайрати жўшиб,
Ёнида дўстлари — сафлар мустаҳкам,
Ҳар мисқол толага меҳрини қўшиб.
Терган пахтасининг ҳар мисқолида,
Музаффар халқининг рисқи-рўзи бор.
Миннатдор шу халқ фикри-ёдида,
Қизга ташаккур, раҳмат сўзи бор.
«Зангори елканнинг изми қўлида,
«Оқ олтин» ишқида ёнар лобар қиз.
Дилида мавж урган мақсад йўлида
Тер тўкиб, дур терар, вақт жуда тиғиз.

ЧССР ПАРТИЯ-ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 28 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Чехословакия Социалистик Республикасининг партия-давлат делегацияси бугун Москвадан ватанига жўнаб кетди.

ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМ!

МОСКВА МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1969 ЙИЛ 27 ОКТЯБРДАГИ ЙИҒИЛИШИДА

ЧЕХОСЛОВАКИЯ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ

ЎРТОҚ ЛЮДВИГ СВОБОДА НУТҚИ

Азиз ўртоқ Брежнев!
Азиз ўртоқ Подгорний!
Азиз ўртоқ Косигин!
Азиз совет дўстларимиз!
Азиз москваликлар!

Аввало мен делегациямиз шарафига, Чехословакия Коммунистик партияси ва бутун Чехословак халқи шарафига самимий сўзлар айтганлиги учун ўртоқ Брежневга сидқидилдан миннатдорчилик билдирмоқчиман.

Сиз, азиз дўстларнинг ҳаммангизга ўз шаҳрингизда дўстона кутиб олганлигингиз учун қизғин миннатдорчилик айтмоқчиман.

Сизларни ишонтириб айта оламанки, Совет Иттифоқининг биз борган ҳамма жойларидаги сингари сизнинг шаҳрингизда ҳам биз ўзимизни ҳақиқатан ҳам ўз уйимиздагидек ҳис қилдик.

Ўртоқ Брежнев айтиб ўтганидек музокараларимизга, визитимизга якун ясалган қўшма ҳужжатни биз ҳозиргина имзоладик. Биз ана шу натижалардан ғоят мамнун эканлигимизни Чехословакия партия-давлат делегацияси номидан айтиб ўтмоқчиман. Бу — дўстларнинг, ўртоқларнинг ошкора, самимий ва сидқидил музокаралари бўлди, чехословак ва совет халқларининг дўстлигини қандай қилиб тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлаш тўғрисидаги, мамлакатларимизни ривожлантириш ва халқларимизнинг бахтли келажаги манфаатлари йўлида қандай қилиб яхшироқ ва самаралироқ ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги, социалистик мамлакатлар бирлигини, бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлигини янада мустаҳкамлаш, Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни қандай қилиб биргаликда мустаҳкамлаш тўғрисидаги музокаралар бўлди.

Совет Иттифоқи бўйлаб қилинган сафардан кеча қайтиб келдик. Совет кишилари билан бўлган ҳамма учрашувлар, кўрган нарсаларимизнинг ҳаммаси бизда унутилмас таассуротлар қолдирди. Ҳамма жойда биз заводларда, колхозларда ва илмий тадқиқот институтларида қилинаётган фидокорона ижодий меҳнатнинг шоҳиди бўлдик. Биз яхши тартибни, меҳнатнинг яхши ташкил этилганлигини, юксак меҳнат интизомини ва эришилган муваффақиятларни кўрдик. Совет раҳбарлари замонавий фан ва техникани ривожлантиришга нақадар катта эътибор бераётганликларига, улар қандай ажойиб кишиларга — ўқимишли ва доно кишиларга таянаётганликларига ишонч ҳосил қилдик.

Космодромни бориб кўриш вақтида биз Совет Иттифоқининг мудофаа қудрати жуда яхши тайёрланган кадрларга, оташин ватанпарварларга ва интернационалчиларгагина эмас, энг яхши техникага ҳам таяниб таъминланаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Мен солдат бўлганим учун бу қудрат бизнинг хавфсизлигимизни ва барча социалистик мамлакатларнинг хавфсизлигини ҳамда бутун дунёда тинчликни нақадар пухта гарантиялаб турганлигини айникса яхши тушунаман.

Сиз, азиз ўртоқларни эришган муваффақиятларингиз билан чин кўнгилдан табриклаймиз. Сизларнинг инсон фаолиятининг ҳамма соҳаларида янги порлоқ муваффақиятлар йўлидан боришингизни тилаймиз, буни ўзимизга ҳам, бутун дунёдаги барча прогрессив тинчликсевар кучларга ҳам тилаймиз.

Азиз ўртоқлар, мен сизларга қараб туриб, ана шу муҳташам залга қараб туриб шу ерда, Москвада совет кишилари билан бўлган ўзимнинг бошқа бир учрашувимни эслаяпман. Бу учрашув славян халқлари жангчиларининг бутун славян комитети 1944 йил февралида машҳур колонна залида чақирган митингида бўлган эди. Ўшанда биз тўппа-тўғри фронтдан делегат бўлиб келган эдик.

Ўша вақтда бизнинг биринчи мустақил Чехословакия бригадамиз Соколово яқинида, Киевни, Белая Церковни, Жашковни ва бошқа жойларни озод қилишда жанг қилиб, тажриба орттирган эди. Бизнинг қисмимиз Совет Армияси билан ёнма-ён туриб гитлерчи қўшинларга қарши жанг қилган биринчи ажнабий ҳарбий қисм бўлганлиги ўзларингизга маълум.

Биз ўшанда ўзимизнинг қизғин кутиб олинганлигимиз учун жуда хурсанд бўлган эдик. Чехословаклар Совет Армияси билан бир сафда туриб жанг қилаётганликларидан совет кишилари ўзларининг астойдил хурсанд бўлганликларини яширмадилар.

Мен бутун бригадамизнинг топшириғига биноан биз халққа садоқатимиз ва ватанга муҳаббатимиз амри билан ҳаракат қиламиз ва курашамиз, деб қасамёд қилган эдик. Бригадамизнинг барча жангчилари номидан улуғ ва қудратли совет халқи билан қардошларча дўстлик, биргаликда тўкилган қон билан мустаҳкамланган қардошларча иттифоқ халқларимиз ҳаёти ва равнақининг мустаҳкам, ўзгармас негизи бўлиб қолсин, деган истакни айтган эдим.

Бу истак рўёбга чиқишига ишонар эдим, чунки унда бутун халқимизнинг иродаси ифодаланган эди. Биз ўз қасамимизни шараф билан бажардик. Биз фашизмга қарши курашнинг зафарли байроғини сизларнинг қўшинларингиз билан бирга бизнинг ватанимизни қутқариб қолган ва озод этган Совет Армияси билан бирга 1945 йилнинг шонли май кунларигача кўтариб бордик.

Бизнинг бу визитимиз ўшанда айтган қизғин истакларимиз билан ва биз ўша вақтдан бери шу истакларни амалга ошириш учун биргаликда қилган ҳамма ишлар билан бевосита боғланган. Шу сабабли биз бугун мамнуният ва келажакка ишонч билан айтаоламизки, чехословак ва совет халқларининг қардошларча иттифоқи ҳақиқатга айланди ва Чехословакия халқлари турмуши ва равнақининг негизи бўлиб қолди. Бу иттифоққа путур етказиш ҳеч кимнинг қўлидан келгани йўқ ва ҳеч қачон қўлидан келмайди.

Чехословакия ва Совет Иттифоқининг яқин қардошларча ҳамкорлиги халқларимизнинг бахт-саодати йўлида, уларнинг муштарак бахтли келажаги йўлида мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораверсин, — деган сўзлар ўша вақтдаги сингари ҳозир ҳам янграб тураверсин!

(Ўрток Л. Свобода нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор давомли қарсаклар билан бўлиниб турди).

МОСКВА МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1969 ЙИЛ 27 ОКТЯБРДАГИ ЙИҒИЛИШИДА

ЧКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

ЎРТОҚ ГУСТАВ ГУСАК НУТҚИ

Ҳурматли ўртоқ Л. И. Брежнев!
Ҳурматли ўртоқ Н. В. Подгорний!
Ҳурматли ўртоқ А. Н. Косигин!
Ҳурматли ўртоқлар, азиз совет дўстларимиз!

Чехословакия партия-давлат делегацияси номидан Москва меҳнаткашларининг чехословак-совет дўстлигига бағишланган мана шу йиғилишини чин кўнгилдан табриклашга, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг ва бутун халқимизнинг самимий, ўртоқлик саломини Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, СССР Олий Советига, Совет ҳукуматига, айниқса Москва меҳнаткашларига ва бутун қардош Совет халқига топширишга ижозат бергайсиз.

Сизларнинг қаҳрамон ва гўзал мамлакатингизга расмий дўстлик визити билан келишга таклиф қилганликлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет давлатининг раҳбарларига яна бир марта астойдил миннатдорчилик билдирмоқчиман. Партия-давлат делегациямиз сизнинг мамлакатингизда бўлган вақтида партиянгиз ва давлатингизнинг вакиллари билан бир қанча муҳим муштарак проблемаларни муҳокама қилиш ҳамда совет халқининг иши ва турмуши билан танишиш имкониятига эга бўлдик. Бу визитимизни ғоят фойдали ва муваффақиятли визит бўлди деб ҳисоблаймиз.

Москвада, Волгоградда, Киевда ва Совет Иттифоқининг бошқа жойларида саккиз кун бўлиб совет халқи саноатни, қишлоқ хўжалигини, фан, техника, маданиятни ривожлантиришда ва ўзининг турмуш даражасини оширишда нақадар катта муваффақиятларга эришганлигига ишонч ҳосил қилдик.

Биз совет диёрига келган дастлабки дақиқалардан бошлабоқ ўзимизни дўстларимизнинг уйида, энг яқин иттифоқчилар ва ўртоқлар уйида деб ҳис қилдик. Ҳамма жойда биз Чехословакия Коммунистик партиясига, халқимизга ва давлатимизга хайрихоҳлик, ўртоқлик ва қардошлик ҳис-туйғулари билан қаралганлигини кўрдик. Совет кишилари чехословак халқининг вакили бўлган бизнинг делегациямизга эҳтиром ва меҳмондўстлик кўрсатганлиги бизни ғоят хушнуд этди, ҳамма жойда биз Чехословакия проблемаларига ва кишиларимизнинг ҳаётига зўр қизиқиш билан қаралаётганлигини сездик. Совет Иттифоқи бўйлаб қилинган сафар делегациямизнинг ҳамма аъзоларида кучли таассурот қолдирди.

Совет Иттифоқида биз бориб кўрган жойлар совет халқининг тарихи ва ҳаётида ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган жойлар бўлиш билан бирга айни вақтда чехословак халқи, шунингдек бутун прогрессив инсоният зўр эътибор ва ҳурмат билан қарайдиган жойлар ҳам эди. Қаҳрамон шаҳар — Волгоград Европа халқларининг фашизмга қарши кураши рамзи бўлиб қолди. Совет Армиясининг Сталинград яқинида эришган тарихий ғалабаси иккинчи жаҳон урушининг боришидаги бурилиш нуқтасигина бўлиб қолмай, шу билан бирга мазлум Чехословакия халқларига умид бахш этди, уларнинг фашизмга қарши курашига илҳом берди, шунингдек фашистлар ваҳшийлиги устидан ғалаба қозонишнинг гарови бўлиб қолди.

Волгоград, Киевда ва Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларида бўлган вақтимизда 45-йил январида Москвага қилган биринчи сафарим эсга тушди. Ўшанда мен ҳамма жойда куйиб кул бўлган қишлоқларни ва вайрон бўлган шаҳарларни, саноат корхоналари ва маданият муассасаларини кўрган эдим. Нацистлар агрессияси натижасида советлар мамлакати, унинг халқ хўжалиги ва аҳолиси жуда катта зарар кўрганлигини кўпгина кишиларимиз ўз кўзлари билан кўрган эдилар. Шу сабабли биз жуда кўп кишилар қурбон бўлишига қарамай совет халқи ўзининг қаҳрамонона меҳнати натижасида уруш туфайли вайрон бўлган хўжаликни ва моддий бойликларни тиклаб олиш билангина кифояланмай, ўзининг Совет Ватанини ҳар томонлама юксалтиришга эришганлигини ҳамма жойда кўриб қойил қолдик.

Бинобарин, ҳозирги Волгоград култепалар ўрнида тағин ҳам кўркам ва бадавлат шаҳар барпо этган совет кишилари фидокорона меҳнатининг ажойиб тимсолидир. Улар уруш йилларидаги қаҳрамонликларини социалистик меҳнатдаги зафарлари билан бойитдилар.

Бизнинг Украинага, айниқса унинг пойтахти — Киев шаҳрига қилган сафаримиз традицион дўстлик ҳис-туйғуларини ва ўзаро меҳр-муҳаббатини яна бир марта намойиш қилди. Суҳбатлар чоғида биз иккинчи жаҳон уруши йилларида биргаликда олиб борилган курашни, совет ва чехословак халқларининг жанговар анъаналарини, Совет Армияси билан ёнма-ён туриб жанг қилган чехословак ҳарбий корпусининг курашини, Чехословакияни фашистлар зулмидан озод қилишда совет армияси ўйнаган ролни, Словакия миллий қўзғолони ва чехословак халқининг миллий озодлик кураши даврида совет партизанлари берган ёрдамни, бу кураш 1945 йил 9 майда Праганинг озод қилиниши билан якунланганлигини эсга олдик.

Бизнинг мамлакатимизда Чехословакияни Совет Армияси озод қилганлигининг 25 йиллиги муносабати билан бўладиган тантаналар бошланиб кетди. Бутун мамлакатимиз иккинчи жаҳон урушида Совет Армиясининг ва Совет халқининг ўйнаган озодлик ролини нишонлашга, ўз жонларини қурбон қилиб Чехословакия давлатини ва халқларимизнинг эркин турмушини қайта тиклаш имконини берган совет кишилари хотирасини ҳурматлашга тайёргарлик кўрмоқда. Словакия миллий қўзғолонининг 25 йиллиги ҳамда Карпат тоғларидаги ва Дукел довонидаги унутилмас жанговар операцияларининг 25 йиллиги муносабати билан яқинда ўтказилган тантаналар вақтида бизнинг халқимиз ўзини озод қилган совет халқига нисбатан чуқур миннатдорчилик ва муҳаббат туйғуларини, шунингдек энг яқин ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга интилаётганлигини изҳор қилди. Ҳозир, Чехословакия мустақил давлат бўлиб таркиб топган куннинг 51 йиллиги арафасида ҳаммага маълум тарихий ҳақиқатни — Улуғ Октябрь социалистик революцияси, Совет халқи ва унинг армиясининг иккинчи жаҳон урушидаги кураши ва қурбонлари бўлмаганида Чехословакия халқлари ҳам, Европадаги ва дунёдаги бошқа кўпгина халқлар ҳам озодликка чиқа олмас эди, деган ҳақиқатни яна бир бор такрорлаш зарур.

Бундан 25 йил муқаддам ўртага ташланган ва меҳнаткашларимизнинг жуда катта кўпчилиги қўллаб-қувватлаган «Совет Иттифоқи билан абадий биргамиз» шиори ҳаммамизнинг озодлигимиз учун олиб борилган ана шу оғир жангларда туғилган эди. Биз ўз сафаримиз чоғида ҳам бу шиорнинг аҳамиятини ва тўғрилигини, бу шиор тарихий аҳамиятга эга бўлиб қолмай, чехословак халқининг ҳозирги куни ва келажаги учун ҳам сувдек зарур ўгит эканлигини қайта-қайта англаб олдик. Совет Иттифоқи билан дўстлик ва иттифоқчилик — бизнинг миллатимиз ва давлатимиз ҳаётийлигининг асосий шартидир.

Космодромга бориш бизда бениҳоя кучли таассурот қолдирди. Совет дўстларимиз совет фани ва техникасининг космосни тадқиқ қилишдаги муваффақиятлари билан конкрет танишиш имкониятини бердилар. Бу соҳада биз билиб олган ва ўз кўзимиз билан кўрган нарсаларнинг ҳаммаси совет халқининг жуда катта фидокорона меҳнатидангина далолат бериб қолмай, шу билан бирга аввало совет фани билан техникаси уйғун баҳамжиҳатликда ривожлантириб борилгани туфайли шубҳасиз жаҳон биринчилигига эришганлигидан ҳам далолат бериб турибди. Сизларнинг меҳнатингиз натижалари билан, биринчи социалистик давлатнинг бу соҳадаги муваффақиятлари билан, социалистик ҳамдўстликкагина эмас, бутун инсониятга ҳам наф келтираётган ана шу натижалар билан фахрланамиз.

Ракета техникаси соҳасидаги катта тараққиётнинг ҳарбий жиҳати ҳам борлиги асло сир эмас. Космодромни бориб кўриш вақтидаги таассуротлар ва кузатишлар биз кутгандан анча ортиқ бўлиб чиқди ва совет қуролли кучларининг енгилмас қудратига бўлган ишончимизни мустаҳкамлади, шунингдек энг замонавий воситаларга эга бўлган шу қадар қудратли давлатнинг иттифоқчиси бўлганлигимиз учун фахрланиш туйғуларимизни кучайтирди. Бу — бизнинг давлатимизнинг ҳам хавфсизлигини гарантиялайди, шу билан бирга СССРдаги ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги осойишта тинч қурилишга халал бермоқчи бўлган ҳамма кимсаларни огоҳлантиради. Шу муносабат билан биз Совет Иттифоқи бутун социалистик лагерни ҳимоя қилиш ҳамда бутун дунёдаги прогрессив ва демократик кучларни қўллаб-қувватлаш манфаатлари йўлида қандай моддий ва молиявий қурбонлар бераётганлигини англадик.

Синфларга бўлинган ҳозирги дунёда империализм таҳдиди мавжуд экан, ана шу фактларни албатта назарда тутмоқ керак. Бу фактлар чехословак халқининг ҳам тинч ижодий меҳнат билан шуғулланишига имконият яратиб беради.

Қулай фурсат келганидан фойдаланиб совет халқини, унинг Коммунистик партиясини саноатни, қишлоқ хўжалигини, фан ва техникани, маданиятни ва мамлакатнинг мудофаа қобилиятини ривожлантиришдаги катта муваффақиятлари билан табрикламоқчимиз ва унга кўпдан-кўп янги муваффақиятлар тиламоқчимиз.

Биз ўз визитимиз вақтида совет халқи барча муваффақиятларининг ташкилотчиси бўлган КПСС совет халқининг қандай ҳурматига сазовор бўлганлигини ҳамда совет халқи унинг сиёсатини тўла-тўкис ва батамом қўллаб-қувватлаётганлигини яна бир карра кўриб, ишонч ҳосил қилдик. Бу — В. И. Лениннинг доҳиёна ғоялари ва васиятларини амалга ошираётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси принципиал сиёсатининг натижасидир.

Совет кишиларининг ватанпарварлиги ва шу билан бирга уларнинг бизнинг халқимизга, бошқа социалистик мамлакатларга ҳамда бутун дунёдаги тараққийпарвар кишиларга ва ҳаракатларга нисбатан интернационал ҳис-туйғулари, сидқидилдан қардошларча муносабатда бўлаётганликлари бизда катта таассурот қолдирди.

* * *

Ҳурматли ўртоқлар, азиз дўстлар!

Халқларимиз ва давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар узоқ, синалган традицияга эга. 25 йил муқаддам бизнинг халқимиз ўз мамлакатининг хавфсизлигини таъминлашни Совет давлати билан дўстлик ва иттифоққа боғлашга қарор берганлиги бежиз эмас.

Бизнинг визитимиз Чехословакия ишчилар синфининг урушдан илгариёқ Совет Иттифоқи билан бошланган қадимий синфий бирдамлик традицияларининг ва Мюнхендан аввалги республика даврида Чехословакия Коммунистик партияси олиб борган кураш традицияларининг давомидир, фашизмга қарши биргаликда олиб борилган кураш ва Чехословакияда социализм қурилиши давридаги ҳамкорликнинг кўп йиллик ижобий тажрибаси традицияларининг давомидир. Бу традицияларнинг давом эттирилиши давлатимиз билан халқимизга Европа ва жаҳон миқёсида хавфсизлик гарантиясинигина бериб қолмай, шу билан бирга ҳар томонлама иқтисодий, маданий ва социал ривожланиш имкониятини ҳам берди.

1968—1969 йилларда Чехословакияда ички сиёсий ривожланиш хатарли йўлдан борганлигини совет кишилари нақадар ташвишланиб кузатиб турганликларини Совет Иттифоқига қилган сафаримиз вақтида жуда яхши билиб олдик.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет давлати вакиллари жуда кўп суҳбатларда Чехословакиядаги воқеаларнинг хатарли йўлдан ривожланиб бораётганлигига сабот билан бизнинг эътиборимизни жалб қилиб, Чехословакия Коммунистик партияси билан Чехословакия жамиятининг аста-секин тушиб қолаётган танглик ҳолатларидан ва фожиали вазиятлардан қутилишда бизнинг аввалги раҳбарларимизга ёрдам беришга интилиб сарфлаган куч ғайратларнинг моҳиятини ва принципиаллигини англаб олдик.

Биз ўтмиш хатоларидан ва бузилишлардан ҳалос бўлишга ҳамда ўзимизнинг сиёсий, иқтисодий ва миллий проблемаларимизни ҳал этишга интилиб, 1968 йил январида бошлаган тўғри тенденцияларимизни совет халқи ва унинг раҳбарлари тўла равишда тушуниб кутиб олдилар.

1968 йил январида Чехословакияда рўй берган сиёсий ўзгаришлар аниқ мақсадни кўзлаб марксча-ленинча раҳбарлик таъминланган шароитда Коммунистик партия ва Чехословакия халқига камчиликларни тугатишда ҳамда социалистик жамиятимизни ривожлантиришда олға қадам қўйишда катта имкониятлар очиб берар эди.

Афсуски, Чехословакия Коммунистик партияси билан халқимизнинг ана шу тарихий имкониятидан фойдаланилмади, аксинча, бу имконият ишчилар синфи билан меҳнаткашларнинг манфаатларига қарши қаратилди. Чехословакиядаги воқеаларнинг январдан кейин хатарли танглик йўлидан ривожланиб бориш сабаблари тўғрисида кўп марталаб гапирдик. Чехословакия Коммунистик партияси раҳбарлигининг заифлиги ва бирликнинг йўқлиги, унда ўнг оппортунист ва ревизионист кучлар ҳам ҳаракат қилганлиги ўнг оппортунистик кучларгагина эмас, шу билан бирга Ғарбдаги империалистик кучлар руҳлантирган ва батамом қўллаб-қўлтиқлаган очиқдан-очиқ контрреволюцион характердаги антисоциалистик группаларга ҳам катта имкониятлар очиб берди.

Бу кучлар бизнинг партиямиз ва жамиятимизга мунтазам равишда нифоқ солиб келдилар, сохта социалистик шиорлар ниқобига яшириндилар, социалистик тузум негизларига путур етказдилар, халқнинг миллий туйғуларини суиистеъмол қилдилар, бизнинг социалистик мамлакатлар билан иттифоқчилик алоқаларимизни ҳамда халқаро коммунистик ҳаракат билан интернационал муносабатларимизни заифлаштирдилар ва издан чиқардилар.

Ўнг оппортунистлар партия раҳбарлигининг иш қобилиятини шу қадар бўшаштириб юбордиларки, натижада у сиёсий ва иқтисодий соҳалардаги позицияларни биринкетин бой бера бошлади ва шу тариқа партиядаги раҳбарликни қўлга киритиш учун, жамиятимиз билан давлатимизни қўлга олиш учун оппортунистик ва антисоциалистик кучларнинг партия ичидаги кураши қизиб кетишига имкон берди. Шунинг оқибатида Чехословакия Коммунистик партияси ва бутун жамиятимиз бир ярим йил мобайнида шиддатли ички кураш ва тангликлар муҳитига тушиб қолди, бу эса фожиали вазиятлар ёқасига келтириб қўйди. Чехословакиядаги воқеаларнинг бу тарзда ривожланиши Совет Иттифоқида, социалистик мамлакатларда ташвиш туғдирганлигини, Чехословакиядаги социализм тақдири ва иккинчи жаҳон урушининг Европадаги натижалари учун хавотирлик туғдирганлигини биз жуда яхши тушуниб турибмиз. Совет дўстларимиз ва бошқа иттифоқчиларимиз кўпгина суҳбатларда Чехословакиядаги вазиятнинг ривожига ўзларининг танқидий муносабатларини асло яширмадилар. Афсуски, партиямизнинг раҳбарлиги ўша вақтдаги вазифалар, Чехословакиядаги социалистик жамият тақдири учун бўлган бурчлар ва масъулият даражасида бўлмади. Ўша вақтдаги партия раҳбарлиги ўнг оппортунистик ва майда буржуача реформистик кайфиятлари ва тазйиқларига бўш келиш бир ёқда турсин, ўз фаолияти билан аслида ана шуларга кўмаклашди ҳам. Ўтган йили бизнинг ички ва халқаро вазиятимиз мушкул аҳволга тушиб қолганлигига аслида ана шулар сабаб бўлган эди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг дўстона ва ўртоқлик маслаҳатлари кор қилмаган, партиямизнинг собиқ раҳбарлиги ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаган ва ҳатто қардош партияларнинг вакиллари билан учрашишдан бош тортган, оппортунистик ва контрреволюцион кучларга қарши курашни ташкил этмаган бир шароитда, ўнг ва антисоциалистик кучларнинг авантюристик сиёсати Чехословакиядаги воқеаларни ўзимизнинг ички социалистик тузумимиз негизларига, шу тариқа социалистик лагерьнинг бирдамлиги ва хавфсизлигига ҳам хавф солувчи вазиятни тағин ҳам кескинлаштириш йўлига буриб юбораётган бир пайтда, ана шундай бир шароитда 1968 йил августида бизнинг территориямизга 5 дўст давлатнинг қўшинлари киритилди. Чехословакия Коммунистик партиясининг собиқ раҳбарлиги, тўғрироғи шу раҳбарликдаги кўпчилик ўнг оппортунистларнинг тазйиқи остида бу тадбирни миллий ва давлат манфаатларига зид равишда ғайрисинфий ва ғайримарксистик позицияда туриб баҳолади, шу тариқа Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши васвасали миллатчилик кампанияси авж олишига кўмаклашди, бу кампанияни мамлакатимиз ташқарисидаги буржуа ва империалистик пропаганда қўллаб турди. Чехословакия Коммунистик партияси билан Чехословакия жамияти босиб ўтган ички ва ташқи сиёсий босқичларнинг ҳаммаси ҳозир равшан. Буни — партиямиз билан жамиятимиз тарихининг ёрқин саҳифаси, деб асло атаб бўлмайди. Бу ҳақда гапириш бизга жуда оғир.

Узоқ давом этган ички курашдан сўнг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг шу йилги апрель пленумидагина ана шу хатарли танг аҳволдан чиқиш йўли топилди. Бу пленумнинг қарорлари мамлакат ичкарисидаги сиёсий ва иқтисодий аҳволни мустаҳкамлашга ҳамда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан иттифоқчилик ва дўстлик муносабатларини тиклашга қаратилган қарорлар бўлди. Партия Марказий Комитетининг шу йил май ва сентябрда бўлиб ўтган пленумларида партия билан жамиятдаги хатолар ва тангликларнинг сабабларини партияга, халқимизга тушунтириб бердик ва бундан сиёсий хулосалар ҳамда кадрларга доир хулосалар чиқариб олдик. Чехословакия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети 68-йил июлидаги Варшава учрашувида қатнашишдан бош тортиш асосланган ўз қарорини бекор қилди. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг 68-йил 21 августдаги нотўғри қарорини бекор қилди ҳамда 5 социалистик мамлакат қўшинларининг бизни территориямизга киритилганлиги ишчилар синфимиз билан меҳнаткашларимизнинг социалистик ғалабаларини ҳимоя қилиш учун, социалистик давлатимизни ўз мамлакатимиздаги ҳамда чет эллардаги ўнг, антисоциалистик ва контрреволюцион кучларнинг Чехословакия сиёсий турмушида ўзгариш қилиш йўлидаги уринишларидан ҳимоя этиш учун Чехословакияга берилган интернационал ёрдам бўлди, деб қайд қилди.

Биз шуни таъкидладикки, Чехословакия Коммунистик партияси принципиал марксча-ленинча йўлдан қатъият билан боради. У ўз сафларини ўнг оппортунистлардан тозалайди, бутун жамиятимизда ўзининг раҳбарлик ролини мустаҳкамлайди ҳамда Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар билан иттифоқчилик ва дўстлик сиёсатини изчиллик билан ўтказа беради.

Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг апрель пленумидан бошлаб мамлакатимизда сиёсий ва иқтисодий муқимлашиш жараёни тез суръатлар билан ўтмоқда. Антисоциалистик ва контрреволюцион кучлар, шунингдек ўнг оппортунистлар ва уларнинг ажнабий ҳомийлари Чехословакияда қақшатқич мағлубиятга учрадилар, уларнинг мамлакатимиздаги социалистик жамиятни бузиш ва социалистик давлатлар орасига нифоқ солиш йўлидаги планлари ва шум ниятлари барбод этилди.

Партия Марказий Комитетидаги, унинг органларидаги ва жамиятимизнинг бошқа участкаларидаги кадрлар анча ўзгартирилганлиги бу йил сентябрь пленуми қабул қилган сиёсий қарорларнинг мантиқий оқибати бўлди. Партия, ўқув, хўжалик ва жамоат ташкилотларида кейинги ойларда рўй берган барча сиёсий ўзгаришлар ва кадрларнинг ўзгартирилиши ягона бир мақсадни кўзда тутади, у ҳам бўлса Чехословакия давлатини партиямизнинг марксча-ленинча сиёсати принциплари асосида сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан муқимлаштириш мақсадидир. Бунда гап социалистик жамият қуриш ва уни яшнатиш ишида халқимизнинг тинч бунёдкорлик меҳнати учун зарур шарт-шароит яратиб бериш тўғрисида бораётир. Партиямизнинг органлари ва ташкилотлари ҳамда Чехословакия меҳнаткашларининг аксарияти Марказий Комитетнинг мана шу принципиал сиёсатини қўллаб-қувватламоқда.

Мана шундай шароитда коммунистик ишчи партиялар билан, айниқса Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси билан халқаро муносабатларимиз самимий иттифоқдошлик ва ўртоқлик муносабатлари бўлиб қолди. Бугун биз тўла масъулият билан шуни айтишимиз мумкинки, Чехословакия Коммунистик партияси ва Чехословакия давлати Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан ва совет давлати билан бир сафда ёнма-ён турибди, бошқа дўст социалистик мамлакатлар билан бир сафда ёнма-ён турибди. Биз социалистик ҳамдўстликнинг фақат ҳозирги кунда эмас, шу билан бирга келгусида ҳам ажралмас таркибий қисмимиз.

Биздаги сиёсий ва иқтисодий муқимлашиш жараёни ҳали поёнига етмаганлигини тушуниб турибмиз. Бизнинг олдимизда кўпгина қийин ва масъулиятли ишлар турибди, лекин партиямизда ва жамиятимизда марксчи-ленинчи кучларнинг асосий ғалабаси энди таъминланди. Буни дўстларимиз билишади, лекин душманлар ҳам бунга шак-шубҳа қилолмайдилар. Шу сабабли бугун биз ишонч билан ва соф виждон билан айтишимиз мумкинки, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет халқи ва бошқа дўстларимиз билан ҳамкорлик яна тикланди ва чуқурлаштирилди. Бугун биз иттифоқчиларимизни ва дўстларимизни тўла масъулият ҳисси билан ишонтиришимиз мумкинки, Чехословакиядаги ривожланиш Чехословакия Коммунистик партиясининг марксча-ленинча сиёсати белгилаб берган социалистик йўлдан боради. Чехословакия социалистик лагернинг мустаҳкам бўғини бўлиб турибди ва шундай бўлиб қолади. Социалистик ҳамдўстликнинг энг ғарбидаги чегара бўлган Чехословакия чегаралари социалистик давлатларимизнинг мустаҳкам муштарак чегараси бўлиб турибди ва шундай бўлиб қолади.

Мана шундай янги вазиятда бизнинг партия-давлат делегациямизнинг Совет Иттифоқига қилган визити ҳам алоҳида аҳамият касб қилади. Бу визит Коммунистик партиямиз сиёсатининг ленинча принциплари асосида, пролетар интернационализми принциплари ҳамда мамлакатларимиз ўртасида қардошлик ва ўртоқлик муносабатлари тўла равишда қайта тикланганлиги ва чуқурлашаётганлиги асосида Чехословакия ички муқимлашаётган даврда Чехословакиядаги ўнг антисоциалист ва контрреволюцион кучлар, шунингдек уларнинг чет эллардаги илҳомчилари ва ҳомийлари мағлубиятга учраган бир даврда ўтмоқда.

1968 йил январидан кейинги ривожланишдан партиямиз ва халқимиз ўзининг сиёсий ва иқтисодий проблемаларини ҳал этиш учун катта сабоқ чиқариб олди. Бизнинг ривожланишимиз турли оппортунистик ва майда буржуача хом хаёллар, анархистик ва миллатчилик тенденциялари қандай зарар етказишини, империализмнинг социалистик давлатларни ичидан бузишга ва улар ўртасидаги дўстлик алоқаларини бузишга интилаётганлигига етарли баҳо бермаслик нақадар хавфли эканлигини кўрсатди ва аввало шу маънода бизнинг ривожланишимиз халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати учун ҳам сабоқ бўлиб хизмат қилади, деб ҳисоблаймиз. Коммунизмга душман кучларга қарши курашмаслик уларга кенг майдон бериб қўйиш демакдир. Чехословакияда партиямизнинг, халқимизнинг мана шу аччиқ тажрибасидан биз бутун ишимиз учун бирма-бир хулоса чиқариб олмоқдамиз. Биз партиямизнинг бирлигини марксизм-ленинизм принциплари асосида мустаҳкамлайверамиз, ишчилар синфи билан меҳнаткаш халқнинг социалистик ҳокимиятини мустаҳкамлайверамиз, иттифоқчилик алоқаларимизни ҳар томонлама чуқурлаштираверамиз ва ўзимизнинг интернационал бурчларимизни изчиллик билан бажараверамиз. Биз бу ишнинг бир қисмини энди бажариб қўйдик, деб ўйлаймиз.

* * *

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва халқингиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини байрам қилишга қандай тайёрланаётганликларини биз визитимиз вақтида кўрдик. Бу тантаналарга биз ҳам тайёрланмоқдамиз.

Марксизм-ленинизм назариясининг ва практикасининг принципларидан чекиниш, буржуа ва майда буржуа назариялари билан оппортунистларча ўйнашиш, сиёсий ва идеологик келишувлар ёки оппортунистик ва антисоциалистик кучларга ён беришлар қандай тангликларга олиб келишини Ленин ғоялари ва васиятлари бизга ўргатиб турибди. Бу сабоқ бизга жуда қимматга тушди, шу сабабли биз аминмизки, бу сабоқ бошқа коммунистик ва ишчи партиялар учун ҳам огоҳлантирувчи сабоқ бўлиши мумкин. Жамоатчилик олдида биз партиямизнинг сиёсатини ошкора ва виждонан тушунтириб бермоқдамиз, ҳар хил қинғайишлардан, сохталиклардан, демогогиядан ҳамда халқимизнинг фикрига ва онгига четдан киритилган ва халқаро коммунистик ҳаракатда бир талай чатоқликлар туғдирган миллатчилик пропагандасидан партияни тозаламоқдамиз. Ҳозирги кунда бизнинг партиямиз ва жамиятимиз ўзининг куч ва ғайратини жамиятдаги, бутун сиёсий ва хўжалик ҳаётидаги сиёсий муқимлашишни поёнига етказишга, халқ хўжалигимизни стабиллаштиришга ва уни янада ривожлантирмоқ, социалистик демократияни, халқимизнинг тинч ва бахтли турмушини ривожлантирмоқ учун шарт-шароит яратиб беришга қаратмоқда.

Иқтисодий соҳада ҳам қийинчиликларимиз оз эмас. Бу қийинчиликлар турли сабаблар билан изоҳланади. Ҳар хил чаламулла иқтисодчилар ва сиёсий авантюристлар социалистик экономикани планли бошқаришни бозорнинг стихияли қонунлари билан алмаштирмоқчи бўлдилар, экономикамизни бошқаришнинг бутун системасини бузмоқчи бўлдилар. Биз Чехословакия экономикасини планли равишда ривожлантирмоқ учун тегишли формаларни қидирмоқдамиз. Ягона халқ хўжалик плани экономиканинг негизи эканлигини, халқ хўжалигини бошқаришнинг ҳамма бўғинларини мустаҳкамлаш зарурлигини биламиз. Биз бу йўлда ҳозир бир қанча чораларни кўриб қўйдик ва экономикамизни стабиллаштириш ишларини комплекс равишда амалга оширишга ва уни янада яшнатиш учун шарт-шароит тайёрлашга ҳаракат қилмоқдамиз.

Чехословакиянинг партия-давлат делегацияси Совет Иттифоқининг партия ва давлат арбоблари билан олиб борган музокараларида биз ўзимизнинг планларимиз ва режаларимиз тўғрисида бир-биримизга ахборот бердик ва аввало ўзимизнинг сиёсий, иқтисодий, маданий ва ҳарбий алоқаларимизни ҳар томонлама чуқурлаштириш йўлларини қидирдик. Шу тариқа биз ўз халқимизга, бутун социалистик ҳамдўстликка ва жаҳоннинг барча прогрессив кучларига яхшироқ ёрдамлашган бўламиз, деб ўйлаймиз.

Барча энг муҳим масалаларга бўлган қарашларимизда тўла бирлик мавжудлиги музокараларимизда таъкидланди, бу нарса имзоланган қўшма баёнотимизда ҳам акс эттирилди. Мамлакатларимиз ўртасидаги ва бутун социалистик

(Давоми учинчи бетда).

ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМ!

ЎРТОҚ ГУСТАВ ГУСАК НУТҚИ

(Боши иккинчи бетда).

ҳамдўстликдаги сиёсий, иқтисодий, илмий ва ҳарбий алоқаларни ҳамкорликни мустаҳкамлаган ҳолда ривожлантираверамиз. Экономикамизни янада ривожлантириш, мамлакатимиз аҳолисининг маданий савиясини ва турмуш даражасини ошириш йўлларини қидираверамиз.

Сизларнинг вакилларингиз билан олиб борган музокараларимизда иқтисодий масалаларга катта ўрин берилди. Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг социалистик интеграцияни ривожлантириш, мамлакатлар ўртасидаги ўзаро иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни чуқурлаштириш тўғрисидаги қарорлари мумкин қадар тезроқ амалга оширилишидан биз жуда манфаатдормиз. Кўпгина соҳаларда биз келишиб олдик ёки ҳамкорлашиш йўлларини мўлжаллаб қўйдик. Социалистик мамлакатларнинг ўзаро ҳамкорлик қилиш имкониятлари ҳали жуда кўп. Мамлакатларимизнинг беш йиллик планларини ишлаб чиқаётган вақтимизда режаларимизни шу йўлда амалга оширишга зўр бериб ҳаракат қилаверамиз.

Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилиш саноати ривожланган мамлакат бўлмиш Чехословакия учун алоҳида аҳамиятга эга. Бу ҳамкорлик Чехословакия халқ хўжалигининг стабиллигини таъминлабгина қолмасдан, шу билан бирга экономикамизни ривожлантириш, шу тариқа халқимизнинг турмуш даражасини ошириш учун ҳам истиқбол яратиб беради. Биз Совет Иттифоқидан ўзимиз учун керакли хомашё ва материаллар олиш билангина кифояланмай, шу билан бирга халқ хўжалиги учун керакли такомиллаштирилган ускуналар ва замонавий техника ҳам олмоқдамиз. Шу билан бирга биз Совет Иттифоқига нисбатан ўз мажбуриятларимизни вақтида ва сифатли қилиб бажариш чораларини ҳам кўрмоқдамиз.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг муштарак мудофаасини таъминлашга интилиш бизни Совет Иттифоқи билан бирлаштиради. Шу сабабли биз Варшава шартномаси мудофаа иттифоқини бундан буён ҳам мустаҳкамлайверамиз ва шу шартномадан келиб чиқаётган мажбуриятларни бажараверамиз. Бизнинг ғарбий чегараларимиз социалистик лагернинг чегараларидир, шу сабабли бу чегараларни таъминлашни бутун социалистик лагернинг муштарак иши деб ҳисоблаймиз. Совет қўшинларининг бизнинг территориямизда муваққат туриши тўғрисидаги шартнома ҳам бунинг ифодасидир. Биз бу шартномани Чехословакия хавфсизлигининг, шунингдек бошқа социалистик мамлакатлар хавфсизлигининг гарантияси деб ҳисоблаймиз.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада июнда ўтказилган халқаро кенгаши хулосаларини амалга оширишга катта аҳамият бермоқдамиз. Халқаро коммунистик ҳаракатдаги бу ғоят муҳим воқеа жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг янада ривожланиши ҳамда барча демократик ва тинчликсевар кучларнинг курашида янги муваффақиятларни қўлга киритиши учун имкониятлар очиб беради. Шу маънода биз Европада ва бутун дунёда тинчликни ҳамда Европада ва жаҳоннинг бошқа қисмларида хавфсизликни таъминлашга ёрдам бераётган ёки ёрдам бериши мумкин бўлган кучларни мустаҳкамлаш йўлидаги ташқи сиёсатимизни ҳам координация қилаверамиз. Бу соҳада биз планетамиздаги турли ижтимоий системаларнинг тинч-тотув яшаши мумкинлиги тўғрисидаги Ленин ғояларига амал қилмоқдамиз.

Ҳар бир халқ, ҳар бир давлат ўзининг ташқи сиёсатида, ўзининг кўп йиллик тажрибасига асосланиб иш кўради.

Социалистик Чехословакиянинг ташқи сиёсат йўлини белгилаш чоғида бизнинг партиямиз чехословак халқининг Германия империализмининг экспансиячилигига ва тажовузкорлигига қарши курашда орттирган минг йиллик тажрибасини жуда пухта ўйлаб ҳисобга олиши лозим. Мамлакатимизнинг Германия Федератив Республикаси билан бўлган ғарбий чегарасида, маълумки, НАТО Ғарбий Германия милитаризми ва реваншизмининг ҳаддан ошганлигини ва кучини ўзига зўр таянч қилиб турибди. Шу сабабли ҳозирги вақтда мамлакатимизнинг мана шу ғарбий чегараси чехлар ва словаклар учун ўзларининг миллат бўлиб яшашларини ва давлат суверенитетини таъминлайдиган энг муҳим масаладир.

Европа қитъасидаги халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги учун бўлган таҳдид ҳам, ўзимиз учун эса қадимий «Дранг нах остен» планларида ифодаланган реал таҳлика ҳам ҳар доим шундан келиб чиқади. Мюнхен ва унинг чехословак халқи учун бўлган барча фожиали оқибатлари бундан 31 йил аввал ана шу сиёсатнинг ифодаси бўлди. Ғарбий Германия ҳукумати Мюнхен шартномасини аввал бошданоқ асоссиз деб бекор қилмагунча Ғарбий Германия сиёсатида энди ўзгариш қилинади деган оғзаки ваъдаларга бизни ишонади деб ҳеч кимнинг кутиши мумкин эмас. Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида шу муносабат билан айтилган фикрларнинг ҳаммасини тўла равишда қувватлаймиз, чунки бу фикрлар ватанимизнинг энг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушади.

Германия Федератив Республикасининг янги ҳукумати бизнинг мамлакатимиз билан ҳамда Марказий ва Шарқий Европанинг бошқа мамлакатлари билан муносабатларни нормаллаштиришга астойдил интилади деб ишонгимиз келади. Мен Европа хавфсизлигининг бир қанча масалаларини назарда тутиб, шу гапларни айтмоқчиман. Бизнинг қўшма баёнотимизда ҳам эслатиб ўтилган шу масалалар бўйича Европа хавфсизлиги ва Европадаги вазиятни тинч муқимлаштириш ишида олдинга силжимоқ учун реал имкониятлар бор. Биз мана шундай тинчликсеварлик мақсадларини астойдил кўзловчи ҳар қандай таклифни табриклаймиз. Бироқ биз Мюнхен шартномасини ҳеч сўзсиз бекор қилиш ҳамда Германия Демократик Республикасига муносабат, унинг мавжудлигига ва чегараларига, иккинчи жаҳон урушининг якунларига муносабат Ғарбий Германиядаги янги ҳукумат ниятларининг ҳалоллигини билдирувчи мезон деб ҳисоблаётганлигимизга бирор кимсанинг шубҳаланиб қарашини истамаймиз. Чехословакияда биз Германия Демократик Республикасини герман халқи тараққиётининг ва социалистик истиқболининг кучи деб биламиз. Миллату давлат бўлиб яшашимизнинг, социалистик интернационализм ва марксча-ленинча идеологиянинг муштарак манфаатлари бизни Германия Демократик Республикаси билан бирлаштириб турибди. Германия Демократик Республикаси ташкил топганлигининг 20 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантаналар вақтида биз Германия территориясидаги биринчи социалистик давлат билан тўла бирдамлигимизни изҳор қилдик, ҳозирги кунда ҳам бу позицияни ўзгартириш учун бизда ҳеч қандай асос йўқ.

Европада хавфсизликни мустаҳкамлашга, уруш хавфини йўқотишга ва тинч ҳамкорлик қилишга интилаётган ҳамма мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишни астойдил истаймиз.

Иккинчи жаҳон уруши давом этиб турганида бизнинг мамлакатларимиз — Чехословакия ва Совет Иттифоқи дўстлиқ ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1943 йил 12 декабрда шартнома тузишди. Бу шартнома 1963 йилда узайтирилди. Ўша вақтда биз Чехословакия ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги қардошлик муносабатларини янада чуқурлаштириш манфаатларини кўзлаб дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Совет Армияси Чехословакияни озод қилганлигининг 25 йиллиги муносабати билан янги шартнома тузиш мақсадга мувофиқ бўлади, деб Совет Иттифоқининг вакиллари билан аҳдлашиб қўйган эдик. Янги шартнома ҳамкорлигимизнинг натижаларидан келиб чиқади шу билан бир вақтда бу шартномада мамлакатларимиз ўртасида 25 йилдан кўпроқ вақт ичида рўй берган сифат ўзгаришлари акс эттирилади. Ўша вақтдаги музокараларимиз ва ўзаро муносабатларимиз руҳида бу шартнома янги вазиятни, ўзаро ҳамкорлигимиздаги тагин ҳам юксакроқ даражанинг ифодаси бўлиши лозим.

Пировардида барча совет раҳбар арбобларига делегациямизга дўстона илтифот қилганликлари учун яна бир марта ташаккур айтишга, барча совет кишиларига Чехословакия халқларига нисбатан қилган дўстликлари, синфий бирдамликлари ва қардошларча муносабатлари учун ташаккур айтишга ижозат бергайсиз.

Чехословакия делегацияси номидан сизларни яна бир марта ишонтириб шуни айтаманки, чехословак коммунистлари ва мамлакатимизнинг меҳнаткашлари партиямизнинг марксча-ленинча сиёсатини мустаҳкамлашга, социалистик ҳамдўстликнинг мустаҳкам звеноси бўлган социалистик Чехословакияни қуришга ҳамда биринчи социалистик давлат бўлган улуғ Совет Иттифоқи билан, унинг Коммунистик партияси ва совет халқи билан дўстлик, ўртоқлик ва қардошлик муносабатларини ҳар томонлама чуқурлаштиришга маҳкам бел боғлаганлар. Шу сабабли совет халқини ва унинг Коммунистик партиясини яна бир марта чин юракдан табриклаймиз.

Яшасин биринчи социализм мамлакати, бутун ер юзидаги социал тараққиётнинг ва тинчликнинг асосий таянчи бўлган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин кўп мамлакатларнинг ишчилар синфига ва меҳнаткашларига социал адолатнинг буюк идеалларини амалга ошириш йўлини очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революцияси!

Яшасин халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бош кучи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Ленин партияси!

Яшасин Чехословакия Коммунистик партияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўртасида марксизм-ленинизм принципларига асосланган мустаҳкам ҳамкорлик!

Яшасин бутун инсониятнинг революцион прогрессив, демократик традицияларини сақлаб келаётган қаҳрамон совет халқи!

Яшасин Чехословакия Социалистик Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи халқлари ўртасидаги абадий дўстлик ва иттифоқ!

Яшасин жаҳондаги барча демократик, прогрессив ва тинчликсевар халқларнинг дўстлиги ва иттифоқдошлиги!

(Ўртоқ Г. Гусакнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта давомли гулдурос қарсаклар билан бўлиниб турди).

Бугун — комсомол туғилган кун

ПАРТИЯ РЕЗЕРВИ

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ радио Уйининг овоз ёзиб олиш хонасига янги венгер радиоускуналари ўрнатилди. У билан Муҳаррам Носирова шуғулланмоқда. Ҳозир Муҳаррам Тошкент алоқа институтининг 3-курсида таҳсил кўрмоқда. Суратда: М. Носирова иш устида.

Л. Глауберзон фотоси.

*

ТОШКЕНТ шаҳар савдо билим юртининг олов қалб комсомоллари пахта йиғим-теримининг ҳозирги долзарб дамларида пахтакор деҳқонларга яқиндан кўмаклашмоқдалар. Билим юрти чевар теримчиларининг ҳар бири кунига эл хирмонига 100 килограммдан ошириб пахта тўкмоқда. Суратда: Сирдарё области Пахтакор районидаги Акмал Икромов номли совхозда пахта тераётган билим юрти студентларидан (чапдан) Х. Абдуғаниева, Р. Қаландарова, Х. Сатторова ва С. Раҳмоновалар.

А. Тўраев фотоси.

Комсомол ва ёшларимиз партия ташкилотлари раҳбарлигида беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин адо этиш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш иштиёқида зўр ғайрат ва шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Комсомолнинг кучи партия раҳбарлигидадир. Партия ташкилотлари комсомол ишига, ёшлар тарбиясига қанчалик кўп кўмаклашсалар, комсомол ташкилоти фаолияти шунчалик таъсирчан ва самарали бўлаверади. Унинг жанговарлиги ва ёшлар ташаббуси ошаверади.

Урта Чирчиқ район партия комитети кейинги вақтларда бу масалага алоҳида эътибор берадиган бўлиб қолди. Район партия комитети бюро йиғилишлари ва пленумларида комсомолга партия раҳбарлиги масаласи тез-тез муҳокама қилинаяпти. Районимиздаги барча бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг комсомол ишига оид қарорларини ҳаётга татбиқ эта бориб, ёшларни тарбиялаш борасида, улар активлигини ошириш соҳасида ибратли тадбирлар белгилаганлар.

Дарҳақиқат, комсомол ташкилотлари фаолиятини жонлантиришда аввало бошланғич партия ташкилотлари алоҳида роль ўйнашлари керак. Район партия комитети шуни ҳисобга олиб бошланғич ташкилотларнинг комсомолга раҳбарлигини активлаштиришга ҳаракат қилмоқда. Партия комитети бюро йиғилишида 2-«Оҳангарон» совхози, «Полярная звезда» колхози ва Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институти ўқув — тажриба хўжалиги партия ташкилотларининг комсомолга раҳбарлиги масалаларини муҳокама қилди.

Махсус комиссия бюро йиғилишидан олдин бу хўжаликларда бўлиб, мазкур масалани чуқур ўрганди.

Бу хўжаликлардаги йигит-қизларнинг қарийб барчаси бевосита ишлаб чиқариш билан банд. Ёшларда техникага қизиқиш катта. Кўпгина комсомол-ёшлар ҳозирги пайтда машиналар рулини моҳирлик билан бошқармоқдалар. Айниқса 2-«Оҳангарон» совхозининг Э. Ўсаров ва А. Қорахонов ўртоқлар бошлиқ комсомол-ёшлар звенолари намунали меҳнат қилмоқда. Ҳ. Қурбонбоева, Я. Масодиқова каби моҳир сут соғувчи комсомолларнинг номи кўпчилик ўртасида ҳурмат билан тилга олиняпти.

Комиссия эришилган ютуқларни қайд этиш билан бирга комсомол турмушидаги бир қатор нуқсонларни ҳам аниқлади. Кўп ҳолларда бу хўжаликларда комсомол йиғилишлари вақтида ўтказилмаган. Ташкилотларнинг иш планларида ёшлар ҳаёти, уларни қизиқтирган масалалар, шу куннинг вазифалари тўла қамраб олинмаган. 2-«Оҳангарон» совхозида кечки мактабнинг йўқлигидан 35 ёш 7—8 синфни тамомлаган ҳолда ўқишни давом эттиролмаётир. Совхоз партия ташкилоти бу камчиликларни бартараф этишда комсомол ташкилотига яқиндан ёрдам бермаётир.

Район партия комитетининг бюро йиғилишида комиссия ахбороти атрофлича муҳокама қилинди. Бюро колхоз ва совхоз партия ташкилотлари олдига комсомол кадрлар тарбиясига эътиборни кучайтириш, ёшларнинг дам олишини ташкил этиш, оммавий-сиёсий ишларни жонлантириш вазифасини қўйди.

2-«Оҳангарон» совхози, «Полярная звезда» колхози ва Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институти ўқув-тажриба хўжалиги партия ташкилотлари бюро қарорини амалга ошира бориб, эндиликда комсомоллар активлигини янада ошириш, комсомол ташкилоти ишини жонлантиришга муваффақ бўлмоқдалар. Комсомолнинг хўжалик ишидаги улуши ва обрў-эътибори ошган сайин ёшлар ўртасида ВЛКСМ сафига кириш истагини билдирганлар сони кўпайиб бормоқда.

Эндиликда районда комсомол тарбиясини кўриб камолга етган, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган йигит-қизларни кўплаб учратиш мумкин. Район партия комитети бу ташаббускор, билимдон ёшларни ҳеч иккиланмай масъулиятли вазифаларга кўтармоқда.

Муҳаммад Убайдуллаев Терешкова номли колхозда комсомол ташкилоти секретари вазифасини бажариш билан бирга ўз маълумотини оширишга ҳам ҳаракат қилди. Деҳқончиликка меҳр қўйган бу йигит Тошкент қишлоқ хўжалик институтини ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда муваффақиятли тамомлаб чиқди. Қишлоқ хўжалик артели аъзолари кейин унга юксак ишонч билдириб, бош агрономликка кўтардилар. Муҳаммад ўз вазифасини сидқидилдан адо этиши, пахтачилик илмини чуқур билиши ва меҳнатни илмий уюштириши туфайли колхозда ҳосилдорлик йил сайин ошиб боряпти.

Хўжалик ўтган йили пахта тайёрлаш планини 119 процент адо этди. Бу йил колхозчилар яна ҳам юксак маррани кўзлашган. Улар доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ўзаро мусобақани кенг қулоч ёйдириб, далаларда мўл-кўл «оқ олтин» ҳосили етиштирдилар. Ҳозир ҳамма бир жон — бир тан бўлиб етиштирилган ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олишга ҳаракат қилмоқда.

Куйбишев номли колхоз комсомол ташкилотининг аъзоси Сотиболди Қўшматов ҳам Муҳаммад каби ўз касбига меҳр қўйган ташкилотчи йигитлардан. Комсомол ташкилоти Сотиболдини звено бошлиғи вазифасига тавсия этганида бошланғич партия ташкилоти бу таклифни ҳеч иккиланмай қўллаб-қувватлади. Чунки, С. Қўшматов кўпдан бери меҳнатда ўрнак кўрсатиб эл ҳурматини қозона олган эди. Мана, уч йилдирки, С. Қўшматов бошлиқ звено хўжаликда биринчилар қатори давлатга пахта сотиш топшириғини адо этиб келяпти. Бу йил азаматлар алоҳида ғайрат ва шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар доҳий юбилейи шарафига беш йиллик планни тўрт йилда бажариш учун кураш бошлаганлар.

Бундай талантли ёшларни тарбиялаш, уларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш район олдида турган вазифаларни муваффақиятли адо этишда муҳим омил бўляпти.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида район меҳнаткашлари давлатга 60 минг тонна пахта, 8 минг тонна каноп пояси, 32 минг тонна ғалла, 5400 тонна гўшт ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Коммунист ва комсомолларимизнинг биргалашиб қилаётган ҳаракатлари туфайли бу мажбуриятлар бирин-кетин адо этиляпти. Ҳозир 59 коммунист бошланғич комсомол ташкилотларига раҳбарлик қилаяпти. Улар комсомол ташкилотларида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишлар савиясини янада юқори кўтаришда, ҳар бир ёшни партия ишига садоқат руҳида тарбиялашда, комсомоллар эътиборини бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратишда алоҳида роль ўйнамоқдалар.

Коммунистлар раҳбарлик қилаётган комсомол ташкилотларида юбилейолди социалистик мусобақаси тобора кенг қулоч ёймоқда. Ҳар бир комсомол Ленин куни олдидан ўз зиммасига қўшимча мажбурият олиш билан бирга ғоявий камолотга эришганлигини намойиш этиш учун ленинча синовларга ҳам пухта ҳозирлик кўраётир.

6-боғдорчилик совхозида Шамси Очилов, 2-«Оҳангарон» совхозида Саломат Эргашева ўртоқлар етакчилик қилаётган комсомоллар ҳар жиҳатдан бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Партия ташкилотлари йигит-қизларнинг ватанпарварлик ҳаракатларини, қимматли ташаббусларини оммалаштиришга ҳаракат қиляпти.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XV пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашаётган район партия ташкилоти бундан буён ҳам комсомоллар жанговарлигини оширишга, ёшларни меҳнатга, коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялашда бор имкониятларни тўла сафарбар қилаверади.

В. ҚОСИМОВ,
Урта Чирчиқ район партия комитети ташкилий ишлар бўлимининг мудири.

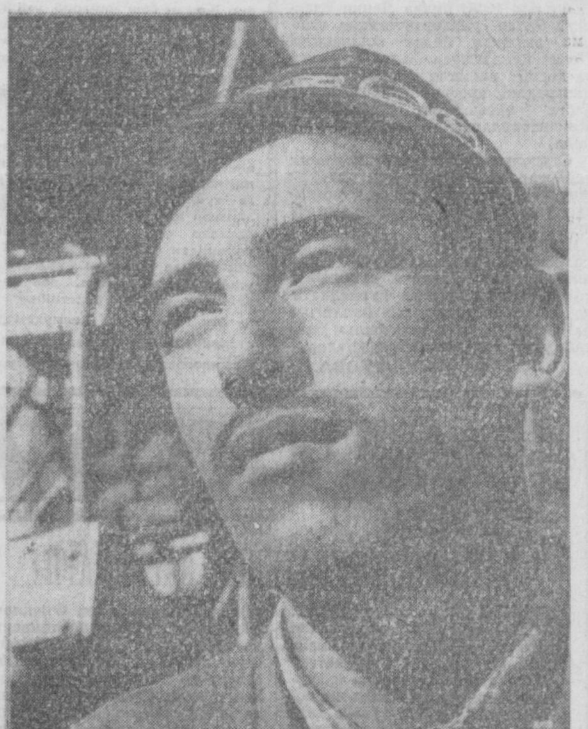

АЛИЖОН БУРХОНОВ бошлиқ звено пахтакорлари Оққўрғон районидаги «Заря коммунизма» колхозида биринчилар қаторида зафар маррасини эгалладилар. Бу звено деҳқонлари йиғим-теримни уюшқоқлик билан давом эттириб, ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил кўтардилар. Бу планда белгиланганидан 5 центнер кўпдир. Суратда: комсомол аъзоси А. Бурхонов.

Қ. Розиқов фотоси (ЎзТАГ).

ЯШАСИН КОММУНИСТИК ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИСИ ВА РЕЗЕРВИ, КОММУНИЗМ ЁШ БУНЁДКОРЛАРИНИНГ ИЛҒОР ОТРЯДИ — ЛЕНИН КОМСОМОЛИ!

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН

«Ленин! Бу номни эшитганимизда Коммунистик партияни эслаймиз. Ильич тузган бу партия бизга нур, озодлик, тенг ҳуқуқ, туганмас бахт-саодат ҳадя қилди.

Ана шундай буюк инсоннинг тўйига биз нима совға тайёрламоқчимиз? Ҳар биримиз шу ҳақда ўйламоқдамиз. Владимир Ильич сингари ўқиш ва ўрганишнинг кенг йўлга қўйиш комсомол комитетининг диққат-эътиборида бўлмоғи лозим. Молия иқтисод факультетининг студентлари доҳий юбилейини катта совға билан кутиб олиш учун доҳийдек ўқишга қизғин тайёргарликни бошлаб юбордилар. «Мен, деб ҳикоя қилади молия-иқтисод факультетининг 1-курс студенти Бекпўлат Қосимбеков доҳий туғилган куннинг 100 йиллигини бобомиз ўқигандек ўқиш билан кутиб оламан, шу билан бирга ҳамма студентларни ҳам Ильич ўқиганидек ўқишга чақираман». Қани дўстлар келинглар, бизлар ҳам Қосимбековнинг чақириғига қўшилайлик.

Ш. УЗБЕКОВ.
Тошкент Халқ хўжалиги институти молия-иқтисод факультетининг 4-курс студенти.

ЯНГИ шеърлар

ҚАТРАЛАР

Бошимда чарх урар юзларча хаёл,
Хаёллар кетидан саф тортар савол.
Найлайин, дилимни олди бир жонон,
Айтмоқлик қийиндир·
айтмаслик маҳол.

* * *

Гул умр кўрар бору йўғи бир ҳафта,
Ойнинг камолоти ўн тўрт кун холос.
Жамолинг кўрибон лол
қолдим, дилбар,
Кечир· ою, гулга айлабман қиёс.

* * *

Соя даврон сурар қуёш чиққунча,
Оламнинг ҳокими санар ўзини.
Соянинг давлатин қилмайин ҳавас,
Титрайди кўрганда қуёш кўзини.

Жонибек ҚУВНОҚ.

ТЎРТЛИКЛАР

Келганида кўзга-кўз тўқнаш,
Лаблар нега пичирлар, нечун?
Эгилади тоб беролмай бош,
Пок севгининг ҳурмати учун.

* * *

Гўзал баҳор кетидан келар олтин ёз,
Кумуш сувлар энди оқар мулойим,
Сенчи, ҳамон жўшқин баҳор сувидек,
Майли шундай бўлиб қолақол доим.

Сен келганда бахтим келгандай
Нотинч кўнглим бўлар доим шод.
Ҳувиллаган кулбамни ўзинг
Меҳринг билан айлайсан обод.

* * *

Сахий қуёш сочади нурин
Тунни кундан ажратмоқ учун.
Тўлин ойчи чиқар осмонга
Пок қалбларни учратмоқ учун.

Шоҳида УМАРХЎЖАЕВА.

„В. И. ЛЕНИН ДЕКРЕТИ БИЛАН"

Шу кеча-кундузда студентларимиз қўша байрамни-Лениннинг 100 йиллиги ва Тошкент Давлат университетининг 50 йиллиги тантанасига ҳозирлик кўришяпти. Бу икки юбилей бир-бири билан чамбарчас боғлиқдир. Чунки 50 йил муқаддам бевосита В. И. Ленин декретига биноан Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган САГУга асос солинди.

Шу муносабат билан студентлар шахсий мажбурият олишди. Ленинча синов ҳар бир студентдан «яхши» ва «аъло» ўқиш, комсомол, жамоат ишларига актив қатнашишни тақозо этади. Барча факультетларда доҳийнинг ҳаёт йўли ва революцион фаолиятини акс эттирувчи фотостендлар ташкил қилинди.

Университетнинг босиб ўтган шонли ярим асрлик йўли ҳақида махсус «Ленин декрети билан» ҳужжатли кинофильми яратилди. Фильмни дипломантлар А. Абдураҳмонов, Н. Иноғомов, Г. Ғозиева ва С. Мусахўжевлар яратишган.

Фильмга филология фанлари доктори Тўғон Эрназаров ва ўқитувчи Анвар Каримовлар раҳбарлик қилишган. «Ленин декрети билан» ҳужжатли кинофильми журналистика факультети кино-телелабораториясининг биринчи маҳсулидир.

Абдуқаюм Абдураҳмонов «Ленин декрети билан» фильмини ўзига диплом иши қилиб олган эди. Ҳозир эса Абдураҳмонов кино-телелабораторияга раҳбарлик қилмоқда.

Фильм 1920 йилда Ленин декрети билан университетнинг ташкил этилиши билан бошланади. Ленин йўлланмаси билан Тошкентга келиб ишлаган москвалик, ленинградлик профессорлар· биринчи ўзбек профессори Қори-Ниёзий томошабинлар кўз олдида гавдаланади.

Студентларнинг имтиҳонларга тайёргарлик кўришлари атоқли шоир ва ёзувчилар билан ўтказилган учрашувлари, ҳамма-ҳаммаси лентага олинган.

Кино-телелабораториянинг ёш коллективи шу кунларда В. И. Лениннинг 100 йиллиги, университетнинг 50 йиллиги ва журналистика факультетининг 20 йиллигига бағишланган янги кинофильм яратиш учун ҳозирлик кўрмоқдалар.

С. МАТЁҚУБОВА.

Спорт

ЁШ ФУТБОЛЧИЛАР

ХАЛҚАРО ТУРНИРИ

Корея Халқ Демократик Республикаси пойтахтида «Олимпиада умиди» ҳалқаро турнири тугади. СССР ёшлар терма командаси футболчилари иккинчи ўринни эгалладилар. Улар финалда Корея Халқ Демократик Республикаси биринчи терма командаси билан учрашдилар. Ўйин 2:0 ҳисобида майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Кейинги ўринларни Корея Халқ Демократик Республикаси иккинчи терма командаси, Руминия, Польша, Куба, Болгария, Вьетнам· Венгрия ва ГДР футболчилари эгалладилар.

Ўзбекистон футбол Федерациясидан бизга маълум қилишларича, СССР ёшлар терма командаси Ҳиндистон сафарига жўнаш олдидан Фарғонада икки ҳафталик тайёргарлик машқлари ўтказади. Терма команда учта ўртоқлик учрашуви ўтказишни ҳам мўлжалламоқда. 30 октябрда «Нефтяник» билан, 2 ноябрда «Политотдел» билан куч синашади. 5 ноябрь куни эса футбол ишқибозлари терма команданинг Тошкентда «Пахтакор» футболчилари билан бўладиган учрашувини томоша қиладилар.

«УМИД» КУБОГИ УЧУН

Тошкентнинг «Пахтакор», «Ташавтомаш» заводи ҳамда «Политотдел» колхози стадионларида Бутуниттифоқ комсомоли «Умид» кубоги учун финал мусобақалар бошланди. Колхоз стадионида Ўзбекистон ва «Меҳнат резервлари» Марказий Совети футболчилари майдонга чиқдилар. Учрашув 1:1 ҳисобида тугади. Меҳмонлардан Петраков, ўзбек футболчиларидан Жалилов тўп киритдилар. Украинанинг ёш футболчилари турнирга жиддий тайёргарлик кўрганликларини намойиш қилдилар. Улар «Пахтакор» стадионида бўлган ўйинда Москва командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Белоруссия — РСФСР учрашувида 2:2 ҳисоби қайд қилинди. Ўзбекистоннинг ёш футболчилари навбатдаги ўйинларни «Пахтакор» стадионида ўтказадилар. Улар 30 октябрда РСФСР командаси билан, 1 ноябрда Украина ва 3 ноябрда Москва коллективлари билан беллашадилар.

ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА

Фрунзе шаҳрида самбо бўйича ўтказилган мамлакат зонал биринчилиги мусобақаларида тошкентлик спортчилар муваффақиятга эришишди. Ҳамшаҳримиз М. Йўлдошев биринчи ўринни эгаллади. У. Жуманиёзов· С. Алимов ҳурмат тахтининг иккинчи поғонасига кўтарилдилар. Г. Ким эса фахрли учинчи ўринни эгаллади. Бу тўрт динамочи СССР биринчилигининг финалида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Бу йилги финал мусобақалари Горький шаҳрида ноябрь ойининг охирида бўлади.

ОЛМАЛИҚ БАСКЕТБОЛЧИЛАРИ ҒАЛАБАСИ

«Меҳнат» жамияти марказий Совети чемпионлиги учун Чирчиқ шаҳрида баскетболчилар куч синашишди. Мусобақанинг дастлабки босқичида ўз группасида ғолиб чиққан Фарғона ва Олмалиқ командалари ўзаро учрашишди. Кескин курашдан сўнг Олмалиқ эркаклар командаси жамият чемпиони номини олишга муяссар бўлди. Областимиз вакиллари рақибларини 54:47 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Аёллар ўртасида Тошкент уйсозлик комбинатининг иккинчи командасига тенг рақиб топилмади.

ҲУҚУҚШУНОСЛАР МАҲАЛЛА МЕҲМОНИ

«Янгиобод» маҳалласи активлари ободончилик ишларини жуда ўрнига қўйишади. Маҳалланинг 600 кишилик аҳолиси аҳил бир катта оилага ўхшайди. Маҳалла ободончилиги йўлида жамоат қандай ишга қўл урмасин, бир ёқадан бош чиқариб, уюшқоқлик билан қатнашишади. Шу боисдан ҳам маҳаллага бориб қолгудек бўлсангиз унинг текис, равон кўчалари, бир-биридан шинам уйлар олдидаги гулзорларини кўриб, ҳавасингиз келади. Уларнинг дидига офарин айтасиз.

Маҳаллада жамоатчилик йўли билан клуб, озиқ-овқат магазинлари, қариялар чойхонаси қуриб ишга туширилган. Кўчалар четига экилган мевали ва манзарали дарахтлар ҳозир маҳалла ҳуснини ўн чандон ошириб юборган. Бундай хайрли ишларни амалга оширишда кекса отахон, революция ветерани, шаҳар Советининг депутати Неъмат ота Холмуҳамедов, отахон Қаюмов Абдували ва Наби Ҳамидовлар бош-қош бўлмоқда.

Бундан ташқари, маҳаллада оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар ҳам намунали йўлга қўйилган. Шу маҳаллада яшовчи олимлар, врачлар ва ўқитувчилар аҳоли ўртасида тез-тез турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказиб туришади.

Яқинда Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг бир группа ходимлари маҳалла аҳолисининг меҳмони бўлишди. Министрликнинг сиёсий бўлими ходими ўртоқ И. Икромов «Бола тарбиясида жамоатчилик, оила ва мактабнинг роли» ҳақида, паспорт бўлими бошлиғининг ўринбосари Т. Ёқубов эса «Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатини ўтказишга тайёргарлик масалалари» ҳақида қизиқарли суҳбатлар ўтказишди.

Учрашув охирида маҳалла комитетининг раиси Усмон ака Тўхтахонов мазмунли суҳбатлари учун ҳуқуқшунос ўртоқларга маҳалла аҳолиси номидан миннатдорчилик изҳор қилди.

Т. ОРТИҚОВ.

Истеъдод

«Пушти ҳаммом» маҳалласида яшовчилар уни яхши танишади. У қўлига тўрт ёшида мўйқалам ушлаган. Ўткир зеҳни, теварак атрофдаги ўсиш-ўзгаришларни синчковлик билан кузатиб борувчи бола тенгдошларидан буткул фарқ қиларди. У ҳуда-беҳуда кўча чангитиб елиб-югуришдан бирон-бир шакл чизишни афзал биларди.

Унинг рассомчиликка бўлган қизиқишида тоғасининг ўғли Шоабзал маълум роль ўйнаган. Шомаҳмуд унинг олдида соатлаб қолиб кетар, қоғозга туширган расмларини завқ билан томоша қилар· вақти-вақти билан унга эргашиб ўзи ҳам ҳар турли шакллар чизарди.

Муҳаммаджоновлар оиласи Абдулла Набиев маҳалласига кўчиб ўтгач, боланинг рассомчилик истеъдоди секин-аста намоён бўла бошлади. Чунки ён қўшниси моҳир мўйқалам устаси, СССР рассомлар союзи аъзоси Ҳикмат Раҳмонов қорачадан келган камгап Шомаҳмудни ўз қаноти остига олди, устозлик қилди, мураккаб, машаққатли лекин шарафли санъат сир-асрорларини қунт ва сабот билан ёш шогирдига сингдира борди.

1965 йилда Абдулла Набиев боғи очилгач· Шомаҳмуд ўз дўстлари Файзулла, Босит, Зоҳид ва бошқалар билан Пионерлар Саройининг рассомчилик тўгарагига ёзилади. Бу вақтга келиб боланинг қўли анча келиб қолган табиат манзаралари, буюк сиймолар расмини ёрқин бўёқларда ишонарли қилиб тасвирлай оларди. Шомахмуд фақат китоблардан ўқиб билган ёки кўрган-кечирганларини қаламга олмайди. У оригиналликка, ўзига хос усулда асар яратишга интиларди.

Излаш-изланишлар, тинимсиз машқлар тез орада ўз самарасини берди. Унинг Алишер Навоийнинг Астрободга келиши ва базм тантанаси акс эттирилган асари «Ғунча» журналининг муқовасига босилади. 1966 — йилнинг май ойида эса «Гулхан» журнали ёш ҳаваскор рассомлар конкурси эълон қилади. Шомаҳмуд конкурсда ўзининг «Навоий ғазал битмоқда» полотноси билан қатнашди. Жюри аъзолари республикамизнинг турли чеккаларидан келган юзлаб расмлар орасида Муҳаммаджонов асарини энг яхши деб топди ва уни альбом· этюдник, бўёқлар комплекси билан мукофотлади.

Икки йилдан кейин эса Ленин комсомолининг 50 йиллиги муносабати билан «Ленин учқуни» газетаси «Комсомол-акам» темасида конкурс ўтказади.

— Конкурсдан бехабар эдим. Кечги пайт мактабдан қайтаётганимда Ҳикмат акам мени кўриб қолиб, бу ҳақда оғиз очиб қолдилар. Албатта қатнаш. Ғолиб чиқсанг, Қримга путёвка беришади, дейдилар. Нимани чизсам экан, деб кўп ўйладим. Ниҳоят· «Биринчи ўқитувчи» деган темада расм чизишга қарор қилдим...

...Кичкинтойлар чеҳрасида майин табассум. Улар бугун ўз муаллимлари билан бирга маърифат даргоҳига йўл олмоқдалар. Ўқитувчи ёнида паранжи-чачвонни улоқтириб, гул-гул яшнаб бораётган қизларга ўқрайиб турган домла-имомларга эътибор бермайди. Чунки унинг танлаган йўли порлоқ йўл. Шунинг ғучун у мағрур, бошини баланд кўтарган ҳолда мактаб томон бормоқда...

Умуман· Шомаҳмуд конкурсга 50 га яқин асарларини юборади. Талабчан жюри боланинг истеъдодига юксак баҳо берди. «Биринчи ўқитувчи» расми энг яхши деб топилди ва «Босмачи таслим бўлди», «Шоҳи сўзана» асарлари билан бирга газетада босилди.

Қримдаги «Артек» пионер лагерида ўтказилган «Ёш мухбирлар» слётида Шомаҳмуднинг чизган «Тошкент панорамаси» полотноси биринчи ўринни эгаллади. У «Пионерская правда» газетасининг фахрий ёрлиғи ҳамда фотоаппарат билан тақдирланди.

Эндигина ўн беш ёшга тўлган тиришқоқ боланинг лаёқати, маҳорати таниқли мўйқалам соҳибларини ҳам ҳайратда қолдирди. Жумладан, Шомаҳмуд Муҳаммаджонов ижоди билан танишиб чиққан Ўзбекистон халқ рассоми Ч. Ахмаров шундай дейди: «Шахсан мен Шомаҳмуд ёшида бундай табиат лавҳаларини, нозик миниатюраларни чизишни хаёлимга ҳам келтирмаганман. Менимча, у яхши мўйқалам устаси бўлиш учун ўз устида кўп ишлаши, маҳоратини чархлаб бориши лозим».

СССР рассомлар союзи аъзоси Ҳ. Раҳмонов: «Шомаҳмуддан истеъдодли рассом чиқишига аминман».

Филология фанлари доктори Ҳамид Сулаймонов: «Етуқ рассомларимиз хаёлига келтирмаган бой тарихий меросимиз Шомаҳмуд ижодидан муносиб ўрин олибди. Мен уни чин юракдан табриклайман, келгуси ижодига равнақ тилайман».

Шомаҳмуд Муҳаммаджонов Октябрь районидаги 185-мактабнинг 8-синфида ўқияпти. Истиқболли боланинг эзгу орзуси рассомлик билим юртига кириб ўқиш, бешйиллик қаҳрамонларининг ғайрат-шижоатини, ўлкамизнинг сержилва ва гўзал табиатини ёрқин бўёқларда тараннум этишдир.

Я. САЛИМОВ.

Ёш рассом Шомаҳмуд Муҳаммаджанов бу расмда табиат манзарасини ифодалаб берган.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ХАНОЙ, 27 октябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг Анзианг вилоятида ҳаракат қилаётган бўлинмалари 7 октябрда қўғирчоқ қўшиннинг 44-батальони позициясига тўсатдан ҳужум қилдилар ва тўп отдилар. Душман жанг майдонида 175 кишини ўлик ёки ярадор ҳолида қолдириб кетди. ВИА агентлигининг озодлик матбуот агентлиги маълумотларига асосланиб берган хабарида айтилишича, ватанпарварлар душманнинг мустаҳкамлаб қўйган йигирматадан кўпроқ мудофаа иншоотларини ҳам емириб ташлаганлар.

Эртаси кун халқ озодлик қуролли кучларининг ўша вилоятда ҳаракат қилаётган отрядлари яна бир жанг операцияси ўтказдилар. Қисқа вақт бўлган жанг ичида улар душманнинг 40 та солдати ва офицерини сафдан чиқардилар ва 1 вертолётини уриб туширдилар.

8 октябрда Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Фиоклонг вилоятида душман позициясига уч марта ҳужум қилиб, Америка—Сайгон қўшинларининг солдат ва офицерларидан юздан кўпроқ кишини сафдан чиқардилар· Шу ҳужумлар натижасида душманнинг 7 та жанговар машинаси ҳам яксон қилинди.

9 октябрда Фантхиёт шаҳридан (Биньтхуан вилояти) 18 километр ғарбда бўлган жангда халқ озодлик қуролли кучларининг бўлинмаси душманнинг 60 та ҳарбий хизматчисини сафдан чиқарди.

Америка—Сайгон қўшинларининг жазо отрядлари билан Анзианг вилоятида бўлган жангларда ватанпарварлар 11—12 октябрь кунлари душман солдатлари ва офицерларидан 60 кишини ўлдириб ёки жароҳатлантириб Америка—Сайгон ҳарбийларининг жазолаш операцияларини ўтказишларига йўл қўймадилар.

ЛИВАНДАГИ АҲВОЛ

БАЙРУТ, 27 октябрь. (ТАСС). Мамлакатдаги вазият бир оз юмшаганлиги кўрина бошлаган бўлса ҳам, аммо кескинлик ҳали ҳам давом этмоқда. Байрут нисбатан осойишта бўлиб турибди, шаҳар кўчаларида қўшинлар камайиб қолди. Мамлакатнинг катталик жиҳатидан иккинчи ўринда турган Триполи шаҳридаги аҳвол ҳануз кескин бўлиб турибди.

Сиёсий партиялар билан диний жамоаларнинг раҳбарлари Фаластин партизанлари билан Ливан армияси ўртасидаги можарони бартараф қилиш йўлларини топиш мақсадида бир-бирлари билан алоқани давом эттирмоқдалар. Кеча христианлар жамоасининг раҳбарлари билан мусулмонлар жамоасининг раҳбарлари учрашди. Бу учрашувдан сўнг эълон қилинган қўшма ахборотда, ҳар иккала жамоа ўртасида «мамлакатнинг миллий суверенитети ва партизанлар фаолияти қонунийлиги хусусида ҳеч қандай зиддият йўқ» дейилади. Турли диний жамоаларнинг тангликни бартараф қилишга қаратилган ҳаракатларини бирлаштиришни енгиллаштирувчи қўшма комитет тузилганлиги эълон қилинди.

ҚОҲИРА, 27 октябрь. (ТАСС). Ливандаги воқеаларнинг боришини. Бирлашган Араб Республикасида зўр эътибор бериб ва ташвишланиб кузатмоқдалар. «Ал-аҳром» газетасида босилган хабарда айтилишича, кеча президент Носир Ливан президенти Хелу ва Сурия давлатининг бошлиғи Атаси билан алоқа қилишни давом эттирди. Президент Носир ўзининг иккинчи мактубига Шарль Хелудан жавоб олди.

Фаластин ташкилотларининг вакиллари билан Ливан қуролли кучларининг вакиллари учрашувини Қоҳирада ўтказиш тўғрисида битимга келинганлиги бугун газеталарда хабар қилинди.

ДАМАШҚ 27 октябрь. (ТАСС). Бу ерда Сурия Араб Республикасининг давлат бошлиғи ва бош министри Нуриддин Атаси ҳамда Сурия Мудофаа министри Ҳофиз Асад Бирлашган Араб Республикаси президентининг шахсий вакили Ҳасан Сабри Ал-Ҳолий ва фаластинликларнинг «миллий озодлик» ташкилоти ижроия комитети раиси Ясир Арафот билан учрашди. Бу учрашувда Ливия Араб Республикасининг делегацияси ҳам ҳозир бўлди. Учрашув қатнашчилари Фаластин партизанларининг фаолиятини қувватлаганликларини билдирдилар, Ливандаги тангликни бартараф қилишга қаратилган чора ва тадбирларни давом эттиражакларини айтдилар.

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Хайфадан хабар беради: Исроил Бош министри Голда Меир ўзининг охирги сайлов олди нутқида Яқин Шарқдаги кескинлашиб турган вазиятни тағин ҳам мушкуллаштиришга уринди. Голда Меирнинг айтишига қараганда «Ливандаги воқеалар партизанлар араб мамлакатларининг ўзига таҳдид солаётганлигини кўрсатаётган» эмиш. Чет эл обзорчилари Голда Меирнинг бу гапига сионист империалистик кучлар араб мамлакатлари билан Фаластин қаршилик ҳаракати ўртасида жанжал чиқаришга интилаётганлигини кўрсатувчи янги далил, деб баҳо бермоқдалар.

КАРЛ МАРКСнинг бу ёдгорлиги Хайгет қабристонида ўрнатилган. Ёдгорлик Англия коммунистларининг ташаббуси билан 1956 йили бунёд этилган. Мармар тошда «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган сўзлар ёзилган.

А. Катков фотоси, ТАСС.

ПЕНТАГОН «ТЕЖАМОҚДА»

ВАШИНГТОН, 25 октябрь. (ТАСС). Ҳаддан ортиқ ҳарбий харажатларга қарши норозилик овозини пасайтириш ва гўё Вашингтон раҳбарлари мамлакатнинг энг зарур социал эҳтиёжларини ҳал қилишга интилмоқдалар, деган таассуротни туғдирмоқ учун АҚШ ҳукумати зўр бериб пропаганда кампаниясини бошлаб юборди.

Пентагон раҳбари М. Лэйрд шу маҳкама ҳузуридаги Америка журналистлари даврасида гапириб, «Вьетнамдаги урушни олиб боришга сарфланаётган ҳозирги 30 миллиард долларлик харажатни 1970 йил июнига бориб 17 миллиард долларга келтиришни планлаштирмоқдаман», деб даъво қилди. Лекин кўпни кўрган журналистлар Пентагон раҳбарининг бу гапи ростлигига унчалик ишонмадилар.

Лэйрд гапларининг нуқул пропаганда мақсадида қилинган найранг эканлиги шу фактдан ҳам равшан кўриниб турибдики, Пентагоннинг ҳозир келгуси молия йили учун тузилаётган бюджети ҳозирги даражада қолиш бир ёқда турсин, ҳатто 30 миллиард доллардан ошиб кетмоқда. Шу муносабат билан, деб ёзади «Вашингтон пост» газетаси, маҳаллий кузатувчилар: Пентагоннинг уруш бюджети нега ошиб кетмоқда?— деган саволни бермоқдалар. Сенатор Проксмайрнинг айтган гаплари бу саволга жавоб бўла олади. Шу сенаторнинг гапига қараганда, Пентагон Вьетнамдаги урушга сарфланаётган маблағларнинг бир қисмини олиб, «уларни социал проблемаларни ҳал этишга эмас, балки тағин ҳам қимматроқ қурол-яроғлар системасини ишлаб чиқаришга ҳаракат қилишни планлаштирмоқда. Бундай «тежаш» оддий меҳнаткашлар елкасига янги оғир юк бўлиб тушади ва ҳарбий-саноат комплексига жарақ-жарақ қўшимча фойда келтиради.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.35 — **Теленгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.45 — **Ленинча меҳнат вахтасида**, 19.00 — **Концерт**, 19.40 — **Телеянгиликлар**.

19.55 дан — **Москва кўрсатади**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.35—**Катта акамиз** (Ленин комсомоли ташкил топган кун муносабати билан).

Рус тилида: 19.00 — **Кинофильм** (болалар учун), 19.10 — **Ўзбекистон комсомоли** («Ёшлик» студияси), 20.00 — **Театр янгиликлари**.

Ўзбек тилида: 21.30 — **Концерт**, 22.10 — **Қотган чақмоқлар** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—**Тинч Дон** (бадиий фильмнинг 2-серияси), 21.50 — **Рози Армен куйлайди** (фильм-концерт), 22.25 — **Халқ ёзувчиси Виллис Лацис** (телефильм).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/X да **Улимдан кучли**, 30/X да **Мирзо Улуғбек**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/X, 30/X да **Тошболта ошиқ**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Совет циркининг 50 йиллигига бағишланган юбилей программалари. Йўлбарс, сиртлонлар аттракциони.**

Кино

Ҳалокат (1 ва 2-серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 2-15, 5-30 ва кеч 8-45 минутда), «ЧАЙКА» (кундуз 3, кеч 6 ва 9 да).

Угрюм-река (1 ва 2-серия).— «СПУТНИК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (кундуз соат 1, 4, кеч 7 ва 9-45 минутда, кичик залда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 12, 4 да), «ЧАЙКА» (кундуз 12 да).

Тундаги портлаш — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3 ва 4 да), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз 12-45 минутда).

Комедиантлар (1 ва 2-серия) — «ВОСТОК» (эрталаб соат 10, кундуз 4, кеч 7 ва 9-45 минутда).

Зося — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА
УЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» КОМСОМОЛ ТЕАТРИ
ТЕЗ КУНДА
П. ВАЙС, А. ОРИПОВ таржимаси
ОСВЕНЦИМ ЖАЛЛОДЛАРИ
XI бобли марсиядан иборат оратория қўйилади.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 836495. Редактор ўринбосарлари — 835885, 836232, Масъул секретарь — 834808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 831936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811 Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 838050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълонлар бўлими — 838142.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б. 2398. ИНДЕКС — 6469 Р—03491.